

Naujienu Antroji Dalis

NR. 518

CHICAGO LIETUVIŲ LITERATŪROS DRAUGIJOS LEIDINYS

XVI METAI

- Šernas labai daug davė lietuviams, - tvirtina Justinas Kulis

I
— L. Šernas — Juozas Adomaitis nepaprastai daug davė ne vien Amerikos lietuviams, bet visai lietuvių tautai, — tvirtina vaistininkas Justinas Kulis, kuris labai gerai pažino Dėdę Šerną ir atsimena jo atliktus darbus.

NAUJIENOMS atspausdinus Aleko Ambrose straipsnius apie Dėdę Šerną, sukelta visa eilė atsiminimų apie, paįgintus, netolimą praeitį. Vyresnio amžiaus žmonėms buvo malonu prisiminti apie Amerikoje dirbusį lietuvių mokytoją, o jaunesnio amžiaus mūsų tautiečiams prikeltas iš užmaršties jiems visai nepažįstamas idealistas mokytojas, laikraštinkas, rašytojas. Savo raštuose A. Ambrose atitaisė Dėdę Šerno atžvilgiu skleidžiamus kelis netikslumus ir iškėlė aikštėn visą eilę nepaprastai įdomios, mažai kur terandamos istorinės medžiagos apie tą mūsų laikraštinką.

Savo rašiniuose A. Ambrose keliais atvejais buvo užsiminęs apie vaistininką Justiną Kulį, asmenišką Dėdės Šerno draugą, dar ir šiandien gyvenantį Bridgeporte ir tvarkančią didelę vaistinę. Jūsų korespondentas kreipėsi į p. Kulį, kad ir iš jo užgirstų kelis paaiškinimus apie Aleko aprašytą visuomenės veikėją.

Justinas Kulis eina 87-tus metus. Amerikoje jis atsirado praėjo šimtmečio pabaigoje. Jis gimė Kupiškėje, kai miestelis dar nebuvo išdalytas. Lietuvoje baigė pradžios mokyklą, spaudos darbo išmoko Bieltėnuose, pas Jankų, knygas platino kartu su garsiuoju Bielinu, dabartinio socialdemokratų veikėjo Kipro Bielinio tėvu, o vėliau atvažiavo Amerikon, baigė vaistininkų kursų ir verčiasi šiuo amatu iki šios dienos.

Jūsų korespondentas; įėjęs į didžiulę Kulio vaistinę, paties vaistininko nematė. Tik pačiame vaistinės gale, prie didžiojo stalo, rado jį, beguliną ant sofos. Pasirodo, kad Kulis kiekviena proga, kai tikta vaistinėje nieko nėra, prigula, kad nereikėtų bereikalingai laikyti ty stambių kaulų. Prigytus — lengviau. Aiskiai matyti, kad metai jau slegia seną vaistininką. Jo kakta jau išraizyta raukšlėmis, judesiai lėti, bet akys dar gyvos, protas šviesus ir atmintis gana gera. Kada paklausėm, ar jis skaitė tokio didelio susidomėjimo sukėlusius straipsnius apie

Šerną, jis tuojuo atsakė, kad peržiūrėjęs visus straipsnius, pagyrė Ambroziuką už medžiagos surinkimą ir tarė šio rašinio pradžioje užrašytą tvirtinimą.

Pasirodo, kad Justinas Kulis senais lietuviškos spaudos draudimo laikais buvo spaustuvininkas ir knygų platintojas. Kupiškėje jis buvo slapta įsitaisęs savo spaustuvėle. Kulis slapta rinko, spausdino ir platino jas visoje rytu Lietuvoje. Kad Rokiškis buvo atsiųstas didokas "Aušros" egzempliorių skaičius, ir jokių būdu negalima buvo jų parduoti vietos gyventojams, Kulis sugalvojo patrauklų pardavinėjimo būdą. Jam atėjo mintis apvilkti "Aušros" numerius naujais viršeliais. Savo mažos spaustuvėlėje jis šurinko didesnėmis raidėmis įvairiapalvius viršelius, aplenkė jais "Aušros" numerius ir išėjo juos pardavinėti kaimiečiams.

Kulis pardavinėjo ne "Aušrą", bet "Gilybę Peklos su jos gyventojais", "Ainošiaus ginčas su Kaipošium", "Kėlias į giliausias peklos gelmes ir atgal". Pirkėjas pirkio vieną dalyką, o parsinešęs namo rado visai ką kita. Rokiškio ir Kupiškio apylinkėse buvo daugiau platintojų, kurie labai lengvai išplatindavo atsiųstus lietuviškus laikraščius.

Amerikos lietuviams L. Šernas davė šio krašto gyvenimui būtinai reikalingas žinias, — pasakojo Kulis. — Čia suvažiavo lietuvių beraščiai, jokios mokyklos nelankė, jokių žinių apie kultūrinį pasaulį neturintieji. Jiems teko labai sunkiai dirbti,ėjo prie pačių sunkiausių ir pavojingiausių darbų. Amerikoje jie negalėjo prasimušti, jeigu nemokėjo skaityti ir rašyti, jeigu nemokėjo aritmetikos pagrindinių taisyklių, jeigu nesuprato elektros, nepažino mašinos. Skaityti ir rašyti daugelis pramoko, o vėliau Šernas per laikraščius ir knygas davė jiems pačias pagrindines žinias atsivežtus prietarus, o vėliau galvon pridėjo nepaprastai daug reikalingų žinių.

Jis padėjo ir visai lietuvių tautai, nes dar Lietuvoje gyvendamas Šernas įsteigė draugiją "Varpui" leisti. Niekam ne paslaptis, kad "Varpas" padėjo daugelį lietuvių prikelti. Žinote, kad Šernas rašinėjo ir "Aušrai". Be to, jis rašinėjo ir lenkų spaudoje, kurią skaitydavo lietuviški bajoraičiai. Esu tikras, kad lenkų spaudo-

Dienų Skeveldros

I.
Kas iš mūsų neatsimena mokykloj pramoktos S. Stanevičiaus pasakėčios:

"Kur Nevėžis nuo amžių pro Raudoną Dvarą gryną vandenį savo į Nemuną /varo..."

Pabaigoj, kaip žinom, sakoma:

"... ir dabar vienokia mus /laimė ištiko: man grandinė ant kaklo, — /tau pačiai paliko!"

Aiman, ši pasakėčia visada pravarti širdy turėti, kai tik kalbama apie kraštą ir tremtį, kai akis akin (ar pn. būdu) susieinama su tėvynainiais iš anapus geležinės uždangos.

Tarp jų ir mūs, kaip žaltys, raizgosi imperialistas (vadinašis, sukėius, intrigantas, niekšas ir tt.) rusas. Tai jo biznis, kad tarp lietuvių krašte ir tremty būtų erzelis, nepasitiekijimas, neapykanta ir, Dieve apsaugok, kova.

Rusas grūdasi į okupuotąją Lietuvą ir kaip kolonistas (pagyngink Sniečkaus kalbą apie demobilizuotą raud. armijos karininkų įkurdinimą Pabaltijėje), ir kaip "vadovas" (Kaulio jūrai "vadovavo" kažkoks rusas inžinierius, ir dar 5 metams pasiliks mūs prakaitysiurbtį), ir kaip "labiau įtyręs (pvz. joks rašytojū, dailininkū ir kt. intelektualū suvažiavimas neapseina be politrukū, t. y. be "broliškosios rusų tautos atstovū"). Visur. Visada. Lyg vantos lapelis pirty besitrinant. Lyg dėlė.

2.
Kai inž. arch. A. Varnas grįžo iš Vilniaus, "Vienybė" matėme nuotrauką: Gedimino kalnas ir griuvėsių fone būrelis okupuotosios Lietuvos architektū. Tokie mieli (ir skausmingi) veidai! Seni pažįstami iš tėvynės rūpestėlių ir pastangū chronikos. Į visą jų valią, į visą iniciatyvą, į visą kūrybą krenta, deja, ruso okupanto šešėlis.

Imkime pirmus po ranka pasipynusius faktus. Štai "Literatūros ir Meno" Nr. 11 R. Mačiūlio str. "Vėluoti negalima, — sako architektai". Tarp kita ko, skaitoma: dainų šventės statinys — estrada Vingio parke — jau seniai apsupta pastoliū miško. — Vėluoti negalima! — sako LTSR Statybos ministerijos Miestų ir kaimų projektavimo instituto architektas R. Alekna. Projektavimo institute mums papsakojo, kad staty-

bininkai šiomet įrengs estradą dvidešimčiai tūkstančių dainininkū, pagalbines patalpas prie jos ir stadiono dydžio šokiū lauką. Kai po estrados stogu pasirodys dainininkai, — jame bus išdėstomi suolai, kuriuose tilps apie 40,000 klausytojų. O kai į žaliąją veją išeis šokėjai, — žiūrovai užims dainininkū vietą.

— Tribūny aplink šokiū lauką dabar nenumatyta įrengti, — pasakoja drg. R. Alekna, — tai liks ateičiai. Iki dainų šventės galutinai nebaigsime ir potribūninio ploto. Tai didelė erdvė, čia galima įrengti valgyklą-restoraną, sportinę bazę. Gal verta pagalvoti ir apie parodų salę? Juk po tribūnomis bus apie 5,000 kv. m ploto.

Iš tiesų, estrada — didžiulis statinys. Įsivaizduokite — priekinė jos arka bus pakelta į trisdešimt penkių metrū aukštį!

Ir kasgi estrados autorius, estrados, kuri ilgiems metams liks mūs sostinėje? Skaitykite: me:

dainų šventės estrados statyba neturi "autoriaus teisiū", ją sukūrė didelis estū inžinieriū ir architektū kolektyvas

Estū? 2 mėnesius truko, kol patyriau, kas tas estū kolektyvas? Na, ir kas? Ogi... Estijoje "iškūrusiū" rusū inžinieriū biurās.

Pilnai sutinkame su tolimesnėmis str. vietomis:

"Arch. R. Alekna ir M. Aronsonas šį projektą, jų žodžiais tariant, tik "priėmė prie vietos".

O kas tas M. Aronsonas? Bet geriau eikime toliau. Vingio parke projektuojama (arch. E. Čekanauskas) kompozitoriū kvartalas (16 dviaukščių gyv. namū, kuriū kiekviename bus 3-4 kambariū butai; 100 vietū perklausū salė su foje ir tt.). "Is Zvėryno į Vingį per Nerį planuojama nutiesti kabantį pėsčiųjų tiltą" (stačiai į kompozitoriū kvartala).

Dar skaitykime: "arch. E. Bučiūtė suplanavo naują įdomią gelbėjimo stotį prie Neris".

Ak, gerbiame okupuotosios Lietuvos architektū, kurie daro, ką gali sunkiose-slogiose sąlygose. Bet jų planai ir lieka, deja, projektuose, nes "didysis brolis" (rusas) viską sau pasiglemžia (medžiagas,

(Tęsinys 2 psl.)

(Tęsinys iš 8-to pusl.)

vius į kovą. Pavasarį atvyksime su Jogaila tau padėti. Ligi to laiko mušk juos pats vienas, savo paties atsakomybe.

—Matau, esi tikras Kęstučio sūnus, brolau Vytaute. Dėkui, kad atpalaidavai mano rankas. Nuo šios dienos prakeiktieji vokiečiai neturės ramios valandėlės. Ligi jie kalins mano Skirmuntę, jų padangę kasdien liepsnos gaisrais. Dievai man padės mano kerštą vykdyti...

Iki social atskalbėjo Vingėla su broliu. O saulei patekėjus, tą pačią dieną, išėjo atgal į Ariogalą. Jis bijojo, kad Vytautas nepakeistų savo sumanymo ir neuždraustų draskyti vokiečių lizdų.

Keletą dienų Vytautas vaikščiojo neramus. Nebuvo jokių žinių iš Jogailos, Maskvos ir Saladino. Vingėlos nelaimė varstė jo jautrią širdį. Galiausiai atvyko pasiuntinys iš Krokuvos. Vos padavęs raštą jis iš nuovargio griuvo ir tuojuo užmigo kiekiausiu miegu.

Pasiuntinį Vidmantą Krustą tik po trijų dienų pavyko pažadinti iš miego. Vytautas iš jo patyrė, kad Jogaila sutinkąs kariauti ir kad duosias penkiasdešimt pilnų vėliavų (pulkiū) kariuomenės. Tik prieš tai jis sūdlas suvažiuoti su Vytautu Lietuvių Brastoje galutinai sutarčiai sudaryti.

Netrukus Vytautas vėl išsiuntė pasiuntinį į Jogailą, tą patį Vidmantą Krustą. Jis turėjo pranešti, kad pirmajam sniegui iškritus Vytautas atvyksias į Brastą sutarčiai medžioklei.

BRASTOS MEDŽIOKLĖ

Brastoje buvo didelė šventė. Gaudė visų bažnyčių varpai. Jie sveikino atvykstančius dviejū kraštū valdovus. Iš vakaro atvyko didysis Lietuvos kunigaikštis. Kitą dieną apy pietė atvažiavo ir lenkū karalius. Jis važiavo rogėse lydimas penkiū šimtū vežimū. Jogailai išlipus iš rogiū, Vytautas nušoko nuo arklio ir abudu karštai apsikabino. Pasibučiavo ir apsiverkė. Jogaila jau nebesėdo į roges. Atvestu žirgu raitas nuėjo greta Vytauto į miestą. Minios žmoniū džiaugsmingai sveikino susitikusius valdovus. Prie visū bažnyčių ir cerkviū stovėjo dvasininkai su kryžiais ir laimino prajonančius.

Tokiū iškilmiū Brasta dar nebuvo regėjusi.

Vytautas norėjo tuojuo iškelti puotą, bet Jogaila griežtai atsisakė. Jis buvo mat įsivadėjęs tris dienas melstis ir pasininkauti. Puotą reikėjo atidėti. Jogaila pasisakė turis tuojuo eiti į kopyčią sv. Mišiū išklausyti.

Vytautas nuėjo su juo drauge į kopyčią. Čia karalius nusivilkio savo sabatū kašinius ir paliko tik vienu plonučiu gelumbės švarku, be jokiū išpuošiū.

Jogaila maldingai žegnojo si krisdamas kniūpščias ir kal-

Labai patenkinta princesė Margarita, dabar Mrs. Jones, šypsosi pro savo karališko vežimo langą, atvažiuojanti į Westminsterio abatiją ištekėti už dvaro fotografo Anthony Jones. Įvykio pasiūlyti buvo susirinkę apie 500,000 smalsuoliū. Dabar Mrs. Jones su savo vyru išplaukė karališkąja jachta "Britania" 6 savaitėms "medaus mėnesio".

bėdamas maldas. Vytautas rimtai persižegnojo ir taip pat atsklaupė.

Jogaila išgulėjo kniūpščias per vienas mišias. Prasidėjo antros — jis vis nesikėlė. Galiausiai Vytautas nuėjo padėti jam atsikelti. Bet Jogaila nė nekrustelėjo. Jis atsikėlė tik po dviejū mišiū. Nusilenkė višiemis šventųjų paveikslams ir liepė kiekvienam užžibinti po storą auksuotą žvakę. Išeinant iš kopyčios, jo akys įsmigo į didelį Baisiojo Teismo paveikslą, ištapytą sienoje augščiau durų. Augštai stovėjo Kristus, šventųjų būrio apsuptas, skaisčiais spinduliais švytąs. Paveikslu apacioje tysojo bausis vėlnias, į kurį stacia galva griuvo prakeiktieji. Jogaila ilgai žiūrėjo į tą paveikslą baimingomis akimis. Galiausiai liepė atnešti kopėčias. Kai jas atvilko, tarė tarnams:

— Užžiebkite dvi žvakes Tam, Kurs augštai... Ir šitam mažą žvakigaliuką, — parodė į bausiū vėlnią.

Jogaila su Vytautu nuėjo į pilies kambarius. Čia užsirakino juodu vienas antram išsi-pasakojo savo širdies jausmus. Valdovai, prisiekdami visomis šventybėmis, pasizadėjo surinkti, kiek tik kuris galėjo, kariuomenės. Be to, turėjo būti sukviesti į talką visi sąjungininkai ir bičiuliai. Visi abiejū valstybiū išdū pinigai turėjo būti eikvojami pirmiausia kariuomenėms aprūpinti ir apginkluoti.

Galiausiai teko susitarti dėl vietos, kur kariuomenės turirinktis. Taip pat iš kur ir kada pradėti didiū žygį.

Vėl abudu valdovai karštai pasibučiavo.

Po to Vytautas tarė: — Tai dabar pasirašysime sutartį?

— Ne, dabar negaliu... nepabėgs. Man reikia eiti į bažnyčią išpažinties. Dievas nelaukia. Girdi, varpai jau šaukia. Palėdėk mane, broliu! — atsakė Jogaila, eidamas iš salės, žegnodamasis ir bučiuodamas relikvijas.

Vytautas palydėjo Jogailą į

bažnyčią. Ten išbuvo iki buvo atlaikytos vakarinės ir iki Jogaila atliko išpažintį. Paskui vėl abudu pusbroliai suėjo į tą pačią salę. Tromba jau buvo parašęs sutartį ir josios nuorašą. Jogaila išvingiavo ilgą brūkšnį, kuris atstojo jo parašę dabar aišku, kad jis gali be pavojiaus susigrumti su kryževiais. Tad ramus išvyko į Vilniū ir paskelbė priimsias ordino pasiuntinius.

Atvestas priešais didžiojo kunigaikščio sostą, Markvardas iškilmingai nusilenkė ir prabilo ryškia vokiečių kalba:

— Didį ir garbingą Lietuvos ir Rusijos kraštū valdovą nuosirdžiai sveikina didysis ordino magistris ir visa kilnioji ordino brolija.

— Ačiū didžiamajam magistrui ir kilniajam ordino broliu-jai už nuosirdų sveikinimą — atsakė Vytautas, kilstelėdamas iš sosto. — Aš juos taip pat sveikinu...

— Didis ir taurus magistris, Ulrichas von Jungingenas, liepė man įteikti tamstos didybėi štai šį raštą — vėl pasakė Markvardas ir žemai nusilenkdamas padavė Vytautui nedidelį ritinėlį pergamento.

— Gerai, pasikaitysime ir pasistengsime greitai atsakyti, — tarė Vytautas, priimdamas raštą. — O tuo tarpu prašau tauriusius riterius paragauti mano rūsiū rūgšties.

Tos pačios dienos vakarą Vilniaus pilies salėse buvo iškelta didelė puota.

(Bus daugiau)

Visi rusū kunigaikščiai pažadėjo padėti Vytautui kovoti su vokiečiais. Sultonas Saladinas pažadėjo 30,000 totoriū raiteliū ir pats atvyko į Vytautą susitarti dėl visokiū smulkmenū. Žemaičiai bruzdėjo, kaip niekada nebruzdėję. Jie spie-

tėsi aplink savo kunigaikštį Vingėlą. Tokiu būdu greitai pasklido gandas po visus kraštus, kad ruošiamasi didžiam karui. Šitą gandą išgirdo ir ordino vadai. Jie buvo nusiminę, nes iš vakarų Europos riteriai traukė labai lėtai, o pagalba buvo skubiai reikalinga. Nieko neveikdami, jie sugalvojo dar vieną kartą pabandyti įtraukti Vytautą į savo pinksles. Tam reikalui jie išsiuntė iškilmingus pasiuntinius į didiū Lietuvos kunigaikštį. Jiems buvo pavesta gudriai suardyti Vytauto sutartį su Lenkija.

Vytautas tuo metu vaišino savo pilyse sultoną Saladiną. Išgirdęs apie ordino pasiuntinius liepė vežti juos į Vilniū, kuo ilgiausiai pakeliui užtrunkant.

Trakuose Vytautas galutinai pabaigė derybas su Saladinu. Jam už pagalbą pažadėjo visą karo grobį ir belaisvius, kuriuos totoriai pasiimsią. Iš visū savo talkininkū gavęs reikalingus pasižadėjimus ir įsitikinę, kad Jogaila nuo sutarties neatsimes, jis apskaičiavo savo jėgas. Vytautui pasidarė dabar aišku, kad jis gali be pavojiaus susigrumti su kryževiais. Tad ramus išvyko į Vilniū ir paskelbė priimsias ordino pasiuntinius.

Atvestas priešais didžiojo kunigaikščio sostą, Markvardas iškilmingai nusilenkė ir prabilo ryškia vokiečių kalba:

— Didį ir garbingą Lietuvos ir Rusijos kraštū valdovą nuosirdžiai sveikina didysis ordino magistris ir visa kilnioji ordino brolija.

— Ačiū didžiamajam magistrui ir kilniajam ordino broliu-jai už nuosirdų sveikinimą — atsakė Vytautas, kilstelėdamas iš sosto. — Aš juos taip pat sveikinu...

— Didis ir taurus magistris, Ulrichas von Jungingenas, liepė man įteikti tamstos didybėi štai šį raštą — vėl pasakė Markvardas ir žemai nusilenkdamas padavė Vytautui nedidelį ritinėlį pergamento.

— Gerai, pasikaitysime ir pasistengsime greitai atsakyti, — tarė Vytautas, priimdamas raštą. — O tuo tarpu prašau tauriusius riterius paragauti mano rūsiū rūgšties.

Tos pačios dienos vakarą Vilniaus pilies salėse buvo iškelta didelė puota.

(Bus daugiau)

Aluminum Screen Patches
with the tiny patented hooks,
make almost invisible repair
without removing screen.
29¢
ALYANIZED OF ANTIQUE
ALL LOCAL STORES OR FORWARD FROM
SCREEN PATCHES: 100-100-100-100-100-100

Mes mokame 4.2% MIDLAND Savings and Loan Association
ANT VISU TAUPYMO SASKAITŲ
Kiekviena sąskaita iki 510,000. - apdrausta
Federalinėje Draudimo Įstaigoje.
Isteigta 1914 m.
Kapitalas \$5,000,000.00
August Saldukas, Prezidentas
4038 ARCHER AVENUE
CHICAGO 32, ILL.
Tel. LA 3-6719

darbininkus ir tt.). Juk įgertas Neris krantinės (ties šv. Rapolo bažnyčia) darbai jau turėjo būti pradėti... pernai.

Projektuoti okupantas nedraudžia... Juk, be kita ko, jau "eina" ("pagal planą") ir okup. Lietuvos enciklopedija... Ir... A. Venclova redaguos 20 tomų liet. spaudinių bibliografiją. Redaguos, bet kur gaus popieriaus? Petrašiūnai juk gamina Maskvos reikalams. Ir...

Imu "L. ir M." Nr. 13. "Meno dienoraštis". Vilniaus valst. dailės muziejuje paroda. Kas ekspozuoja? — Dailininkas V. Gorijajev — ilgametis "Krokodilo" bendradarbis ir užsienio "gyvenimo būdo" ydų (?) užfiksuotojas (pvz. "Niujorko stileiva", JAV negrų būtis ir pn.).

V. Gorijajev, norėdamas "pagauti" (okupuotos Lietuvos) žmonių tipažą, vasarą praleido... (žinoma, nemokamai) Palangoje, lietuvių dailininkų kūrybos namuose.

"Aš dairausi aplinkui. Dešinė — musės. Kairė — musės. Krautuvė tiktai Girsas, saulė ir aš, daugiau nieko nėra. Musės šildosi saulėje".

Taip Lietuvos ("buržuazijos valdymo laikais") miestelį vaizduoja... rusų kalba rašas "vilietiš rašytojas" G. Kanočiūsis. Parašė rusiškai, bet, "partijos agitacijos skyriui projektuojant", kaip rašė "Tiesa", jo knygelė vaikams čia pat buvo išversta į lietuvių kalbą. Knygtės vardas yra šis: "Aš žiūriu į žvaigždes" (raudonarmiečių kepurėse).

"Dirva" Nr. 47 spaudos apžvalgoje paminėjo Ed. Turauską, kurį ukrainiečių "Novij šliach" kalfina perdaug susirūšijęs su "baltaisiais (tremtiniais) rusais. Kur? Ogo kai Korsikoje buvo. Deginė (kuria esą rusai fundiję) degtine, bet angazavimasis rusų puscį (prašymas atlaikyti mišias už "labiausiai kenčiančią rusų tautą" ir pn.), manding, iš tikro netaktas, ypač prisimenant pavergtąją tėvynę ir visomis priemonėmis kovojančius tėvynainius.

Apie Ed. Turauską rašo ir lenkų "Kultura" Nr. 150 (žr. str. "Virš Korsikos pučia vėjas iš rytų"). Yra ir užuomina apie jo ryšius su rusais. Bet visų labiausia kaltinamas noru... vadovauti ir vaidinti "garbės internautų" (kaip iš tikro buvo deportuotas).

"France - Observateur" irgi atkreipė dėmesį. Tai Ed. Turauskas lošė bridžą su buv. lenkų ministru, ir abudu tituluojami "pone ministre". Net viešbučio savininkas atsiliepė: "Jei šis yra ministras, žinote, kas aš esu? Esu Napoleonas Bonaparte".

Ten pat rašoma, kaip du

Apie Freiburgo Lietuvių Meno Mokykloje studijavusiųjų paroda

Nuo kritikos susilaikau. Nes, — kuo aš padėčiau parodos laukytojui, ar pačiam menininkui, jei aš patiekčiau, sakysim, išsamiausių klaidų sąrašą. Į parodą žmonės ateina pasigėrėti ir pasidžiaugti grožiu, bet ne pasižiūrėti klaidų (taip daro tik menininkai). Taip pat susilaikau ir nuo vertinimo, nes parodoje dalyvaujančių menininkų rangas mūsų visuomenei yra, daugiau ar mažiau, žinomas. Be to, esminių pataisų įnešti negalėčiau. Iš kitos pusės, mano vertinimas būtų tiktai asmeniška nuomonė. — Kiekvienas vertinimas yra asmeniška nuomonė. Tiktai per asmeniškų nuomonių visumą mes prieiname prie šokiškos tokios objektyvios realybės.

Meno kūrinys negali būti tobulas. Tobulybė, jei ji kūrinyje egzistuoja, negalėtų bū-

guzinai prašė korespondentą prašė škaitančiajai visuomenei: "Esame guzinai, O mus vadina "rusais". Taigi, Gruzija yra labai sena šalis, ir senesnės civilizacijos kaip rusai. Mano kolega socialistas, aš tautininkas. Bet tai nesvarbu. Svarbu, kad Gruzija — ne Rusija..."

Pernai rudenį pasirodė žinutė, kad Kanados vilniečiai ketina šaukti Vilniaus Vytauto Didžiojo gimnazijos buvusių mokinių suvažiavimą. Kas proga? Ogi ta, kad šįmet spalio 15 d. sueis 45 metai, kai šloviningoji gimnazija pradėjo darbą (rūsičioje I-sios vokiečių okupacijos siaulyje).

Eina laikas (visą laiką), ir tyčia "ant to pagrindo" neįauki. Bič. K. Baronas, užklaustas, pasiūlė "pereiti į spaudą". Taigi, siūlau (viešai ir kiekvienam skyrium):

- 1) vieta: Chicago, Ill.
- 2) laikas: tarkime, Darbo diena (rugsėjo 3-5 d. d.) arba tikrinę sukakties dieną (spalio 15 d. ir sekmadienį, t. y. ir spalio 16 d.)
- 3) organizatorius: VKLS Čikagos skyrius. Ir akys kryps ta į... pirmininką Valerijoną Šimkų. Vyras kone dvišimtis pusiatyjje, veikia ištesčiai.

Chicago, Ill., visiems "centras" (žiūrėk iš Kanados, iš New York, iš Los Angeles), visiems "pakelniū".

O suvažiuoti vertėtų. Ir pakalbėti praverstų. Ir — svarbiausia! — dar turime gyvųjų tarpe steigėjų ir pirmąjį Direktorių (gražiausia šio žodžio prasme) — prof. M. Biržišką.

Ką mano kiti bičiuliai vilniečiai? J. Civenas

2 — NAUJENOS, CHICAGO 8, ILL. —SATURDAY, MAY 14, 1960

žiau tematinio elemento. Matomas polinkis į abstraktizmą. Pvz., "Pavasaris" jau beveik abstraktinė kompozicija. Kompozicija ir temos charakteris truputį primena Čiurlionį. Tačiau tema vystoma grynai formineje plotmėje. Formų dinamika bei koloritas primena pavasarinės srovės — bet kokias srovės: upių, sulčių tekėjimą augalų ar gyvųjų organizmuose ir t. t. — trumpai išsireiškiant — atbandancio gyvenimo srovės. Dešinėje paveiklo pusėje matomos kelvartinės bei apvalinės formos galėtų būti ledo ar dar kas kita. Interpretacija patiekama žiūroto diskrecijai. Vis dėlto stipriausias jo darbas, atrodo, bus "Rice Lake, Canada". Kompoziciniai ir spalviniai drąsus ir laisvas, ir stipriai išreiškia vidines realybes, kurių verbalizavimas sunkus.

KURAUŠKAS. Eksperimentuojanti asmenybė, vis dar ieškanti savęs. Nors kai kuriuose darbuose jau atrodo save suradęs. "Praeitės peizažas", sakyčiau, yra įdomus eksperimentas. Atrodo ir pati technika (monotipija) nelabai palanki galutiniam išbaigimui. "Langų valytojas" yra sunki, disonansais turtinga, kūbistinio charakterio kompozicija. Valytojo figūra atrodo pasimetusi suodinių kvadratų jūroje. Sakyčiau, tai yra chimeriška forminė fantazija, sudėliota iš keturkampės apribtos civilizacijos fragmentų. "Gabijoj" pasireiškia vitalus, beveik animalinis, ekspresionizmas, kurioje jaučiama Picasso įtaka. "Triptike" Kurauškas atskleidžia šviesesnę požiūrį į civilizaciją. Prieš mūsų akis atsiskleidžia erdvis ir laisvas pasaulis. Tema taip pat didmiesčių. Nors formos yra abstraktinės, bet pats stilius nėra grynas abstraktizmas. Sakyčiau, tai yra savotiškas sugestyvinis abstraktizmas. Formos primena molus, laivus, jūras, bokštus... bet neidentifikuoja jokio konkretaus išorinio pasaulio objekto. Formų pasaulis erdvis ir grandiozinis. Kartais atrodo, kad matai kelis besikryžiuojančius pasaulius. — Erdvės ir formų vizualinė simfonija. Stilius lakus ir lengvas. Paveiklo struktūra primena Seurat kompozicinę architektūną.

MAZOLLAUSKAS pasirodė su trimis skulptūromis: "Figūra", "Portrelas" ir "Kristus". Stilius realistinis, rodo aiškų palinkimą į klasicizmą. Jaučiama techninis subrendimas, klasikinis balansas bei lengvumas formos apvaldyme. NASVYTIS yra, gal būt, išvisų parodos dalyvių gryniausia estetinė figūra. Jokių gyvenimo problemų jis nesprenžia (o jei ir sprendžia, tai savo sprendimų nevelka į meną). Tai tikrai eliziejiska figūra. Atrodo, vienintelė nuotaka, kurią jis randa verta estetiškos manifestacijos, yra saulės žaisningumas. Pas jį mes nematome objektų. Tiklytose darbuose daug ma-

ti atpažinta, nes mūsų tobulybės sąvoka yra netobula. Tobulybė mene, kaip ir moralėje, yra siekimo, bet ne atsiekimo, objektas. Jei menininkas sugeba savo kūrinį realizuoti verčių, kurios patenka kūrinyje, lyg Viešulio vilniai ("Sutemo žemė ir dangus"), rungiasi dėl premijų, reikalavimai yra kiti — dirbūniai. Vietoj kritikos aš pasistengsiu nušviesti dailininkų siekius, vertes, kurias jie savo kūriniuose stengiasi išskirti, bei apibūdinti jų kūrybos charakterį.

AKSTINAS. Stilius beveik abstraktinis. Nors kai kurių gamtos formų apybraižos dar atpažįstamos, bet jos grupuojamos pagal forminius reikalavimus, mažai atsižvelgiant — kartais visai neatsižvelgiant — į išorinės gamtos dėsninumą. Gamta jam tiktai motyvas, kuris inspiruoja vienokią, ar kitokią, forminę viziją. Kūrybos charakteris paprastas ir vyriškas, primena graikų dorinį stilių. Koloritas kiek sunkokas — "grave". Neretai kuris surrealistinio antspalvio tonas klaidinai, lyg skardus trimtas, pradriksi per paveiklo toninį foną ("Vakaras Dainavoje"). Vis dėlto savo, palyginti, nelankstaus silniaus priemonėmis sugeba išgauti ir labai subtilių efektų. Pvz. "Joninių vakare" žaidžia kalbamo incidento pagimdytos formomis. Medžių siluetai dar atpažįstami. Bet šviesos refleksų spalviniai ekvivalentai išdėstomi pagal kompozicinius reikalavimus. Viršų, dešiniajame kampe, per jauną medžių žaizmą primenčias spalvas atskamba nosaltiniai šviesios birželio nakties tonai.

tiesioginis elementas. Matomas polinkis į abstraktizmą. Pvz., "Pavasaris" jau beveik abstraktinė kompozicija. Kompozicija ir temos charakteris truputį primena Čiurlionį. Tačiau tema vystoma grynai formineje plotmėje. Formų dinamika bei koloritas primena pavasarinės srovės — bet kokias srovės: upių, sulčių tekėjimą augalų ar gyvųjų organizmuose ir t. t. — trumpai išsireiškiant — atbandancio gyvenimo srovės. Dešinėje paveiklo pusėje matomos kelvartinės bei apvalinės formos galėtų būti ledo ar dar kas kita. Interpretacija patiekama žiūroto diskrecijai. Vis dėlto stipriausias jo darbas, atrodo, bus "Rice Lake, Canada". Kompoziciniai ir spalviniai drąsus ir laisvas, ir stipriai išreiškia vidines realybes, kurių verbalizavimas sunkus.

KURAUŠKAS. Eksperimentuojanti asmenybė, vis dar ieškanti savęs. Nors kai kuriuose darbuose jau atrodo save suradęs. "Praeitės peizažas", sakyčiau, yra įdomus eksperimentas. Atrodo ir pati technika (monotipija) nelabai palanki galutiniam išbaigimui. "Langų valytojas" yra sunki, disonansais turtinga, kūbistinio charakterio kompozicija. Valytojo figūra atrodo pasimetusi suodinių kvadratų jūroje. Sakyčiau, tai yra chimeriška forminė fantazija, sudėliota iš keturkampės apribtos civilizacijos fragmentų. "Gabijoj" pasireiškia vitalus, beveik animalinis, ekspresionizmas, kurioje jaučiama Picasso įtaka. "Triptike" Kurauškas atskleidžia šviesesnę požiūrį į civilizaciją. Prieš mūsų akis atsiskleidžia erdvis ir laisvas pasaulis. Tema taip pat didmiesčių. Nors formos yra abstraktinės, bet pats stilius nėra grynas abstraktizmas. Sakyčiau, tai yra savotiškas sugestyvinis abstraktizmas. Formos primena molus, laivus, jūras, bokštus... bet neidentifikuoja jokio konkretaus išorinio pasaulio objekto. Formų pasaulis erdvis ir grandiozinis. Kartais atrodo, kad matai kelis besikryžiuojančius pasaulius. — Erdvės ir formų vizualinė simfonija. Stilius lakus ir lengvas. Paveiklo struktūra primena Seurat kompozicinę architektūną.

MAZOLLAUSKAS pasirodė su trimis skulptūromis: "Figūra", "Portrelas" ir "Kristus". Stilius realistinis, rodo aiškų palinkimą į klasicizmą. Jaučiama techninis subrendimas, klasikinis balansas bei lengvumas formos apvaldyme. NASVYTIS yra, gal būt, išvisų parodos dalyvių gryniausia estetinė figūra. Jokių gyvenimo problemų jis nesprenžia (o jei ir sprendžia, tai savo sprendimų nevelka į meną). Tai tikrai eliziejiska figūra. Atrodo, vienintelė nuotaka, kurią jis randa verta estetiškos manifestacijos, yra saulės žaisningumas. Pas jį mes nematome objektų. Tiklytose darbuose daug ma-

tiesioginis elementas. Matomas polinkis į abstraktizmą. Pvz., "Pavasaris" jau beveik abstraktinė kompozicija. Kompozicija ir temos charakteris truputį primena Čiurlionį. Tačiau tema vystoma grynai formineje plotmėje. Formų dinamika bei koloritas primena pavasarinės srovės — bet kokias srovės: upių, sulčių tekėjimą augalų ar gyvųjų organizmuose ir t. t. — trumpai išsireiškiant — atbandancio gyvenimo srovės. Dešinėje paveiklo pusėje matomos kelvartinės bei apvalinės formos galėtų būti ledo ar dar kas kita. Interpretacija patiekama žiūroto diskrecijai. Vis dėlto stipriausias jo darbas, atrodo, bus "Rice Lake, Canada". Kompoziciniai ir spalviniai drąsus ir laisvas, ir stipriai išreiškia vidines realybes, kurių verbalizavimas sunkus.

MAZOLLAUSKAS pasirodė su trimis skulptūromis: "Figūra", "Portrelas" ir "Kristus". Stilius realistinis, rodo aiškų palinkimą į klasicizmą. Jaučiama techninis subrendimas, klasikinis balansas bei lengvumas formos apvaldyme. NASVYTIS yra, gal būt, išvisų parodos dalyvių gryniausia estetinė figūra. Jokių gyvenimo problemų jis nesprenžia (o jei ir sprendžia, tai savo sprendimų nevelka į meną). Tai tikrai eliziejiska figūra. Atrodo, vienintelė nuotaka, kurią jis randa verta estetiškos manifestacijos, yra saulės žaisningumas. Pas jį mes nematome objektų. Tiklytose darbuose daug ma-

tiesioginis elementas. Matomas polinkis į abstraktizmą. Pvz., "Pavasaris" jau beveik abstraktinė kompozicija. Kompozicija ir temos charakteris truputį primena Čiurlionį. Tačiau tema vystoma grynai formineje plotmėje. Formų dinamika bei koloritas primena pavasarinės srovės — bet kokias srovės: upių, sulčių tekėjimą augalų ar gyvųjų organizmuose ir t. t. — trumpai išsireiškiant — atbandancio gyvenimo srovės. Dešinėje paveiklo pusėje matomos kelvartinės bei apvalinės formos galėtų būti ledo ar dar kas kita. Interpretacija patiekama žiūroto diskrecijai. Vis dėlto stipriausias jo darbas, atrodo, bus "Rice Lake, Canada". Kompoziciniai ir spalviniai drąsus ir laisvas, ir stipriai išreiškia vidines realybes, kurių verbalizavimas sunkus.

tiesioginis elementas. Matomas polinkis į abstraktizmą. Pvz., "Pavasaris" jau beveik abstraktinė kompozicija. Kompozicija ir temos charakteris truputį primena Čiurlionį. Tačiau tema vystoma grynai formineje plotmėje. Formų dinamika bei koloritas primena pavasarinės srovės — bet kokias srovės: upių, sulčių tekėjimą augalų ar gyvųjų organizmuose ir t. t. — trumpai išsireiškiant — atbandancio gyvenimo srovės. Dešinėje paveiklo pusėje matomos kelvartinės bei apvalinės formos galėtų būti ledo ar dar kas kita. Interpretacija patiekama žiūroto diskrecijai. Vis dėlto stipriausias jo darbas, atrodo, bus "Rice Lake, Canada". Kompoziciniai ir spalviniai drąsus ir laisvas, ir stipriai išreiškia vidines realybes, kurių verbalizavimas sunkus.

trakti skulptūra, jeigu galima taip pavadinti? Yra tiktai erdves ir masės sąvoka. Tokiai "mašinal" nėra taikomos jokios fizinės funkcijos ir neturi reprezentacinės reikšmės. Tokioje kūryboje nesimato sentimentalo ar grožio pajautimo. Gyvename antrąjį geležies amžių — realų, mechanizuotą įsisąmonėjusį materializmo epochoje. Daugis šios rūšies meno atstovų yra baigę Harvardą ir kitus universitetus. Vieni buvę dantų gydytojai, inžinieriai arba geležies pramonėje dirbę, dabar dirba tokioje srityje, kur grožis ir estetika nieko bendro neturi patinei masel, ką mes vadiname menu.

Anglų skulptorius Dean (gyvena Australijoje) sako: "Aš nemanau, kad čia yra mūsų reikalas reprezentuoti gyvenamojo laiko įvykius. Mes turime save reprezentuoti. Mes kuriame istoriją, bet ne kopijuojame, mūsų įvykiai bus istorija."

Dailininkai nesutaria dėl reprezentacinės kūrybos, todėl, kad į savo darbą žiūri subjektyviai, mitologiškai ir simboliškai viską nukreipia per toli nuo realaus gyvenimo. Abstraktistas laikiną pavaizduoja ne fiziškoje būtyje, bet simboliškai, nesistengdamas savo kūrinio padaryti reprezentacine forma. Jam svarbu rasti tikrasias formas ritmui ir jo santykini analogišką atsakymą dirbant emocijų įtakoję. Jis negalvoja ką kuria.

Abstraktizme yra daug simbolikos, todėl beveik visuomet pabrėžiamas tam tikras tragizmas, repulsiyvumas, žiaurumas, pasibaurėjimas ir nusivylimas.

4) Realioji medžiaga virsta nenatūralia. Relai kam ateina į galvą, kai žiūrovas meno parodoje mato abstraktinį paveikslą, kuris, aišku, nepatinka, kodėl jis toks? Kodėl nerealistinis? Šia proga pažūrėkime, kaip dailininkai kuria. Dau kas žino, kad Leger (Ležė) buvo abstraktistas, ne blogegnis už daugelį kitų. Kai jis renka medžiagą savo naujam abstraktui, tai medžiagos ieško gamtoje, — augalų lapuose, jų šešėliuose, namų silueteose ir miesto ugninių lempų spalvose, dirbtuvėse, kur daug dėmų ir dvoko. Leger mėgdavo stebėti Amerikos dirbtuves, net specialiai atvykdavo "pasirinkti medžiagos". Surinktus išpūdžius ir visa kita, kur tik galėjo gauti ikvėpimo, savo kūryboje geometrine forma pavaizdavo organinę medžiagą visai skirtinga forma. Šitie gamtos simbuliniai padėjo jam surasti daugialypes formas, įpinant jas į gyvenamojo laiko įtampos, skubos chaosą, dar "chaotiškėsnėmis" priemonėmis.

(Bus daugiau)

PIRKITE... NAUJENOS, CHICAGO 8, ILL. —SATURDAY, MAY 14, 1960

"VILTIES" NAUJAS NUMERIS

Liaudies šokių mokytojo Vytauto F. Belajaus leidžiamas šokių žurnalas "Viltis" gegužės mėn. numeris išėjo nauju viršeliu, tai pirmas 1960 m. numeris. Žurnalas eina 19-lygiu mėn. numeris išėjo nauju viršeliu, tai pirmas 1960 m. numeris. Žurnalas eina 19-lygiu mėn. numeris išėjo nauju viršeliu, tai pirmas 1960 m. numeris. Žurnalas eina 19-lygiu mėn. numeris išėjo nauju viršeliu, tai pirmas 1960 m. numeris.

Siame numeryje yra straipsnis apie Norvegijos liaudies šokių, rašoma apie Islandiją ir jos žmones, platus iliustruotas straipsnis apie Jane Addams, Hull House įsteigėją, jos veiklą ir t. t.

Reikia pasidžiaugti, kad p. Belajaus plačiai garsina lietuvių ir Lietuvos vardą, savo anglų kalba leidžiamame žurnale deda daug lietuvių šokėjų paveikslų tautiniuose rūbuose, kai kada viena kita pastraipa ir lietuvių kalba spausdinama.

Ilgosį laiką žurnalo leidėjas sirgo, gulėjo Denverio sanatorijoje, dabar kiek sustiprėjęs išėjo į "laisvę" ir planuoja eiti maršrutu po kolonijas. Leidėjo Vytauto Belajaus adresas yra V. F. Belajus, P. O. Box 1226, Denver 1, Colo.

Dail. Br. Murinas gražiai pasirodė, Chicago Federal Savings and Loan Assn. banko patalpose, State ir Washington St., Chicagoje yra surengta Maywood Arts Club dailės paroda, kurioje dalyvauja ir mūsų žymūs akvarelistas dail. Bronius Murinas iš Melrose Park, Ill. Paroda baigsis gegužio 30 d. Be daugelio kitų gerų kūrinių yra Murino spalvinga akvarelė: "Miško fantazija". Beatrice Bonine "Old Mill" (akv.), Mary Lepping "Wash Day in Mexico", puikus aliejaus kūrinys, Erna Jaunsem "Key West" (akvarelė), Louis Jazbinček graži mergaitės galvutė (akvarelė) ir keletas kitų gerų darbų.

Čiurlionio galerija Čikagoje yra papildyta iš joje įvykusios 11 lietuvių modernistų dailininkų darbų parodos 4-riais atrinktais meno kūriniais: V. Igno "Papildinymje" (tapyba), R. Mazoliausko "Figūra" (skulptūra), J. Šapkaus "Prie baro" (akvarelė) ir R. Viešulo "Laiškas" (litografija).

Tuo būdu 59-60 metų parodų sezonui pasibaigus Č. galerijoje, joje yra iš viso 34 dailininkų 53 meno kūriniai, 12-720 dol. vertės.

Mėlyni kalnai

Jau keletą kartų esu važiuęs pro Mėlynuosius kalnus. Kiekvieną kartą jie atrodo vis kitokie, nors tie patys, nepasikeitę. Pernai vasarą pro juos važiuojant, virš jų viršūnių į susitelkusių debesų krūvi atlūžę degę, liepsnojo vakaro saulės spinduliai. Vėliau, jau vėlyvą rudenį keliaujant, nakties metu virš jų mirgėjo aiškios ir didelės žvaigždės; tokių žvaigždžių ir iš gražiausių lygumų žiūrėdamas niekuomet negali matyti. Nė vienu ženklu Mėlynieji kalnai neatsako į žmogaus skundą. Jie tarsi nebyliai, jie tarsi akmeniniai palieka abejingi vištam. Pro juos važiuodamas jautiesi lyg važiuojąs pro gamtos sukurtą didingą paminklą. Keleivi, tik įsiklausyk! Nuo jų viršūnių lyg paslaptingas balsas tave šauktų: "Sustok! Ateis ir praeis išties žmonių kartos, o Mėlyni kalnai paliks vis toje pacoje victoje stovėti..."

Šį pavasarį aš vėl keliauju pro Mėlynuosius kalnus. Po metų, po ilgos, žiaurios žiemos, kaip miela buvo vėl juos pamatyti!

Nuo Čikagos iki Toledo buvo tik lygumos. Kelyje Clevelandas — Pittsburghas atsidarė įdomesnės vietos. Bet kai prasidėjo Mėlynieji kalnai,

atsivėrė gražūs reginiai. Kalnai, pakalnės, slėniai sveikino mus...

Išsitiesęs slėnis. Greyhound ekspresinis autobusas Chicago — New York sustojo valandėlei poilsui. Mėlynieji kalnai atrodo tokie pat vištam abejingi. Gal kuris nors iš keleivių savyje jautė laimę, tą žodžiu sunkiai nusakomą jausmą, gal kurį nors krūtinėje šelstantis skausmas deginčiai lyg žarijos kankinimo, — Mėlyni kalnai kiekvienam buvo vienodi, tylūs. Jie neprakalbės, jie neatsakys...

Mes palikome slėnį ir pravažiavome siaurus, ilgus tunelius. Kelias tolydžio kilo vis aukšty. Mes važiuavome pro Mėlynujų kalnų paskutinę lygumą. Pavasario žaizma juos pūšė. Jų slėniuose žydėjo medžiai ir gėlės.

Sudie, Mėlyni kalnai! Gal paskutinį kartą pro jus keliauju... Kas žino? Kas gali atspėti? Nepasiebtinai vieni metai greitai prabėgo. Ir vėl ateis pavasaris amžinai jaunas... Gyvenimas į žmogų įspaudžia vis kokį nors naują ženklą. Tik jūs, Mėlyni kalnai, paliekatė stovėti nepasikeitę ir viškam abejingi... Br. D.

SKAITYK PATYS IR PARAGINK KITOS SKAITYTI NAUJENAS JOS VISAD RASO TEISYBĖ.

SAUGI VIETA TAUPYMUI

4% mokame visoms taupymo sąskaitoms. Indėliai apdrausti iki \$10,000.00. Duodame paskolas už namus nuo vienerių iki dvidešimties metų lengvais mėnesiniais išmokėjimais.

BRIGHTON SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION. 4071 Archer Avenue, Chicago, Ill. LAfayette 3-8248. Sekretorius CHARLES ZEKAS. Valandos: Kasdien nuo 9 ryto iki 4:30 po pietų. Ketvirtadieniais nuo 9 ryto iki 8 val. vakaro. Trečiadieniais uždaryta.

MOVING APPRAUSTAS PERKRAUSTYMAS IS TOLI IR ARTI. Nauji dideli t-kei-Čikagos kraustymo irankiai. Tlygu melu patyrimas-Pigus ir sartiningas pataravinimas. NUOZAS NAUJOKAITIS. 2022 W. 69th Chicago 36th Tel. Wabash 5-9209

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ. Nuolat augančio skaičiaus mūsų klientų patogumui, MŪSU IMONĖ veikianti pagal batarpinę sutartį su Interistu nuo 1947 m., PERSIKELĖ Į ŽYMAI ERDVESNĖ PATALPĄ to pačio pastato 19-me aukšte. Čia Jūs racite didžiausią pasirinkimą reikaling: siuntiniams sudaryti IVAIRIAUSIŲ PREKŲ. Uželkite ir įsitikinkite vietoje. Reikalaukite mūsų katalogo. Klientų automatinis naudojasi nemokama vieta parazė. Phone: WAbash 2-9354. CENTRAL PARCEL SERVICE, INC. 220 So. State St. Chicago 4, Ill.

PURE - DELITE JUICE CO.
Aukščiausios rūšies vaisių sultys kasdien šviežiai pagaminamos ir išvežiamos į namus. Reguliarus pristatymas kasdien. Skambinkite mums — mes garantuojame būsite patenkinti.
5231 So. Ashland Ave. GR 6-9176

NADINE'S BEAUTY SHOP
1751 W. 18th St.
Specializing in Permanent Tinting — Bleaching — Hair Styling — Cutting — Scalp treatments etc. Expert operators — for Appointment. Call **HAYmarket 1-4729.**

LORD JEWELERS
DIAMOND DEALERS
• Imports
• Repair svcs.
• Nat'l adv. brands
DIAMOND LIGHT SCOPE
Phone inquiries receive prompt attention
6251 S. Kedzie — WA 5-4010

GALIMA GAUTI SALE
• vestuvėms,
• banketams,
• pobūviams ir t. t.
VI 7-9641
3000 S. Trumbull Ave.

CALUMET AUTOMATIC TRANSMISSION
1234 - 150th St. Hammond, Ind.
Automatinės transmisijos įvairių modelių ir rūšių mašinoms — garantuojamos
Veltui apskaitinamai.
Skambinkite Westmore 1-5232

Now open for Business!
JERRY NUDERA'S MEAT MARKET
5342 W. 25th Street
Cicero
FOR FREE DELIVERY
OLympic 6-2386.

VISIT HELEN'S
Tap & Liquors.
4358 S. Wood.
VI 7-8232.
Open 10:00 A. M.

Will Repair Set in Home
TV SERVICE \$ 3.00.
90 Day guarantee on Parts Service
Day — Nights — Sunday
Low Prices on all Picture Tubes.
JOE'S TV.
219 So. Pulaski
SA 2-8822 KE 3-8414

OWL ELECTRIC CO.
Licencijuota, unijinė ir aprausta
Atitaisome blogai įvestas šviesas, perdegusius saugiklius, perkrautus laidus, uždegimus, blogus laidus. Perdirbiam, atnaujinam, taisom.
Mums nėra nei permažų nei perdidelių darbų.
8458 COMMERCIAL AVE.
Rezid., prekybai, pramonėi.
RE 1-0241 arba BA 1-4516
Teirautis pas Mr. Bartczak

BARBARA MOTEL
Phoenix, Arizona
2148 Westward Blvd., prie San Diego kelio No. 80, pietvakarietėje miesto dalyje. Tel. Alpine 4-3896
Didelis pasirinkimas kambarių ir butelių su virtuvėmis. Butelių kainos vasaros sezonui nuo \$16 į savaitę. Nemokama transportacija iš stoties. Savininkai buvę čekiečiai A. ir J. Rimavočius.

if you're buying a new car...

the astounding **FM/AM** hear
BLAUPUNKT
transistorized CAR RADIO
Come in for demonstration
Call GRovehill 6-5852
MARVEL RADIO AND TV
6606 SOUTH DAMEN

Vienas vaikas žinojo, kas yra laisvė

Vaikų darželio mokytoja: Sykį paklausiau savo penkiamečių berniukų ir mergaitių, kas yra laisvė.

Dvidešimt veidelių blankiai žiūrėjo ir tylėjo. "Argi nė vienas jūsų nežino, kas yra laisvė?" pakartojau klausimą.

Po ilgos pauzės pasigirdo tylos nedaras balselis ligi tiol burnos dar nepravėrusio Eduko, kurs su savo tėvais vos prieš kelė mėnesių buvo ištrūkęs iš anapus geležinės uždangos. "Laisvė yra be baimės miegoti...", jis pasakė.

Kai aš Eduko žodžius pakartojau jo motinai, pagirdama jos vaikų, kurs vienintelis visame darželyje težinojo, kas yra laisvė, jo motinos akys pasruvo ašaromis, kai ji atsakė: "Tamsta galite būti laiminga, kad Edukas tik vienas nežino tą atsakymą".

MOTORIZUOTA MEILĖ

Jis: Uršulė, aš tave visą amžių ant rankų nešiosiu!

Ji: Nusibos ir pavargsi, Petriuk. Verčiau jau pažadėk nupirkti automobilį!

KUR ATOSTOGAUTI?

Kiekvieno žmogaus jėgos metų bėgyje išsenka ir joms atgauti reikalingas ramus poilsis, malonios atostogos. Mūsų vasarvietėje — **Osterville Manor** — Jūs rasite ramų malonų poilsį ir tikrai atgausite visas, per paskutinius metus išekvotas, jėgas.

Osterville Manor yra gražiame pusnyksni apaugusiame Cape Codo pusiasalyje prie Atlanto, kur šilumos šaltos vandens temperatūra 70—80 laipsnių. Visi mūsų vasarvietės namai dojami uždaru (privatišku) papildymu, kurio svarus smėlis dar po kelis kartus valomas ir sijojamas, todėl į šį papildinį tegalima įeiti tik su atskirais leidimais, kuriuos parūpiname visiems svečiams. Prie papildymo yra automobiliams saugoti vieta, už kurią atskirai mokėti nereikia. Mūsų vasarvietės kainos yra labai žemos, jas lyginant su kitomis panašiomis vasarvietėmis, todėl tikime, kad Jūs apsispręsite savo atostogas praleisti pas mus — Cape Codo **Osterville Manor** vasarvietėje. Mes būstme labai laimingi, jei apsispręsdite atostogauti susisiekite su mumis ir pranešite kuriuo metu žadate atvykti, kad galėtume Jums rezervuoti kambarius, kad atvykę nebeturėtumėte jokio rūpesčio ir galėtumėte visą atostogų metų skirti poilsui ir malonumams.

Laukiame Jūsų pranešimų ir prašome klausti, jei dar kiltų kokių nors nesiškumų. Mūs galite pasiekti šiais adresais:

Osterville Manor, Inc.
Osterville — Cape Cod, Mass.
Telefonas: GArden 8-6991
arba Bostone:
265 C Street
265 C Street
Telefonas: ANdrew 8-7730
Jūsų J. Kapočius (Sk.)

ENTERPRISE GLASS CO.
Established 1909
"Glass of every Description"
Mirrors — furniture tops — Auto Glass — Glass block panels — glazing, storm Windows.
6201 S. DAMEN
PR 8-5757.

VOLMAN'S GLASS AND AWNING CO.
Aluminum and Stainless Steel Combination Windows and Doors Fiberglass Awnings Roll Ups and Aluminum Awnings
OL 2-2669
5741 16th
You'll Be Glad You Called...
Cicero, Ill.
We Manufacture All Our Own Products

AKINIAI
Skaitymui, siuvimui ar vaikščiojimui akiniai drauge su akių patikrinimu kainuoja \$12. Bifocal stiklo akiniai \$15. Gaukite nebrangiai ir daktaro prižiūrytas saulės akinius.
DR. D. M. APPEL OPTOMETRIST
1906 E. 87th St. BA 1-2060.

DIDYSIS ATIDARYMAS
JIM'S
BATŲ TAISYMO DIRETUVES
3322 W. 26th St.
(priešais Goldblatt'o krautuve)

WYMA'S HARDWARE
Headquarters for Property Owners.
Plumbing — Electrical — Hardware supplies.
Tools — Glass — Garden supplies Name Brand Paints.
Featuring Sherwin-Williams Paint. We write commercial amounts.
1817 W. 63rd St. WA 5-0752.

Tinkama salė įvairioms progoms
• Vestuvėms
• Baigimo šventėms
• Klubo parengimams
• Banketams
• Komunijos atšventimui
• Dovanų įteikimui.
HAMLIN CLUB
57th St. & Hamlin RE 5-6480.

Complete Beauty Service at **PAULINE'S BEAUTY SHOP**
call or drop in for appointment
Phone BI 7-1455.
4735 SO. SEELEY
(Formerly at 47th & Damen)

ANDERSON PHOTO
Wedding Portraits
Baby & Child Photos
Family Record Plan Member
Confirmation & Holy Communion Photos
For appointment call PR 6-1314
7120 S. ASHLAND

ATTENTION PROPERTY OWNERS!
Remodeling Bldg.,
Attic & basement apartments, all types carpentry repairs. Free estimates city & suburbs.
Free Topping — Trimming.
CZERWINSKI CONSTR. CO.
Ludlow 2-9519.

SWANSON'S PARTY FOOD SHOPPE AND CATERING SERVICE
Open Daily 'Til 9 P.M.
Sunday 'Til 6 P.M.
Call WA 5-1533
2502 W. 63rd St.

Specializing in Gas and Oil Conversions
YOUR FURNACE OR BOILER CLEANED
By power and hand. Burner and Control. Service included... only \$9.95
All work performed by our Service Mechanics.
To assure good, clean, efficient job, Call: **A and M HEATING SERVICE CO.**
7754 S. Ashland Ave.
AB 4-3800. Eves. GA 5-1959.

EXPERTAS ĮSTATO Furnesius, Boilerius — pakeičia gazo ir alyvos pečius. Įrengia vėsinčius, mitekėjimo vamzdžius (stogų). Mes aptarnaujame, taisome įvairių rūšių furnesius ir boilerius.
TREVE, INC.
6515 S. Ashland Ave. HE 6-2717

Pamatykite garsiuosius "KLEPPER" SUDEDAMUS LAIVUS
Jie pagaminti Vak. Vokietijoje. Nesukostantijai
Irkliniai, būriniai, motoriniai. Tinka žuvalimui, medžiojimui, vandens slidžių sportui.
Telpa į bet kurios mašinos trunką, nereikia priekabos. Klepper laivais net 2 kartus buvo perplauktas Atlantas. Lengvi stipriais rėmais gali būti sustatyti per kelias minutes. Pamatykite juos: **KLEPPER BOATS**
Showroom and sales
412 S. MICHIGAN, CHICAGO 5, ILL.
Write or phone for free brochure — WE 9-2729

STOP LEAKY BASEMENTS WITH BENTONITE PROCESS
NO DIGGING
NO INJURY TO SHRUBS
NO INJURY TO LAWNS
Service within 100 miles
F. H. A. Terms

RYAN SEWER SERVICE AND WATERPROOFING CO.
3746 West 63rd St. RE 5-1446
24 Hour Service

4 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL. — SATURDAY, MAY 14, 1960
PIRKITE JAV TAUPYMO BONUS

LIETUVIŲ RESTORANAS JENNIE'S
Gaminame lietuviškus ir lenkiškus valgius. Specialios lietuviškos sriubos ir įvairūs virtiniai. Galima gauti ir išsineštinai.
3417 BROADWAY, GARY, IND.
Turner 4-7631. Veikia 7 dienas sav.

TRIUS RUG CLEANING CO.
Mūsų specialybė yra valymas kilimų nuo sienos iki sienos. Veltui APSKAITINAMAI WA 5-4039.

A-AUGUSTA SEWERAGE SERVICE
Valome ir taisome nutekėjimo (kanalizacijos) vamzdžius. Teikiame pagalbą potvynio atveju 24 val. Pravedam elektros laidus. Veltui apskaitinamai. Darbar garantuotas.
2055 W. Grand St. SE 3-4226

PRE-SEASON SALE CHECK YOUR BLDG. NOW!
New 2-3 flat or bungalow Roofs. AS LOW AS \$149
All Roofs Repaired for \$25
Tuckpoint Your Chimney, \$25
INSULATION — GUTTERS
ADDITIONS — REMODELING
All Cement Work & Paving
Logan Long Materials Used
FREE ESTIMATES — F.H.A. PAYTS.
ALL WORK GUARANTEED
ADAR CO.
1156 W. 79th St. Ste. 3-2666

GRAND OPENING
of
C & J. GRILL
1542 W. 59th St.
PR 8-9396

SPECIAL FIVE BURGERS \$1.00
Open 5:00 A. M. to 12. P. M.

TAISOME TV KREDITAN

Nereikalingas įmokėjimas — 1 savaitė kreditu už padarytą darbą. Darbas garantuotas. Joks darbas nėra permažas.
SA 2-7332
3106 W. ROOSEVELT RD.

Beat the Spring Rush Save Time and Money

• TUCKPOINTING
• BRICK WORK
• CEMENT WORK
• TILING
• CHIMNEYS REBUILT
• JALOUSIES
• WINDOWS
• DOORS

BORREGAARD BUILDERS, INC.
MU 5-1200 OR 2-2321
3124 N. Laramie

NOW OPEN! The Beautiful New ALPINE RESTAURANT
Specializing in: Charcoal Broiled • Hamburgers • Steaks • Chops
Serving Breakfast, Luncheon, Dinner and late evening snacks.
Complete dinners also served.
Open Daily & Sunday, 6 a. m. — 1 a. m.
Friday & Saturday open 24 hours.
5947 West 35th Street
(Corner of Austin Blvd.)
Townhall 3-0102

RYAN SEWER SERVICE AND WATERPROOFING CO.
3746 West 63rd St. RE 5-1446
24 Hour Service

4 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL. — SATURDAY, MAY 14, 1960

(Tęsiasi iš 7-to pusl.)

žemėlapis liudija Vilniaus lietuviškumą.

Šiuo žemėlapiu atremiamos lenkų pretenzijos į mūsų sostinę. Šiuo atveju vienu kitur pasitaikiusieji netikslumai ar iškreipimai yra antraeilės reikšmės. Toliau.

Šis žemėlapis parodo, kad Europos Vakaruose Lietuva buvo žinoma, kaip didelė valstybė; parodo, kad vakariečiai įdomavosi Lietuva; parodo, kad Lietuva buvo viena iš didžiųjų Europos valstybių. Jei iš praeitės turime sentis stiprybės, tai šis žemėlapis yra vienas iš šaltinių, iš kurių sau stiprybės ir gaime sentis.

Tokį tikslą turėdamas prieš akis ir ryžausi, išleisdamas šį žemėlapi, prisidėti prie pakėlimo lietuvių tautos vardo ir sukėlimo lietuviuose patriotizmo. Tariamieji žemėlapiu iškreipimai nenekina pagrindiniam mūsų reikalui.

Normadūs ir pastovūs rubežiai gali būti tik tarp civilizotų valstybių ir tai normaliuose laikotarpiuose. O viduramžiai, Lietuvos ditybės laikai, nebuvo normalių laikų gadyne.

Ginčytinų rubežių klausimas nėra joks nepaprastas dalykas. Tokių ginčų pilna visuotinioje istorijoje. Istorijos vadoveliuose ir mokslinėse studijose duodami senovės Persijos, Babilonijos, Egipto, Romos, Graikijos žemėlapiai. Ar galima sakyti, kad tie duodamieji žemėlapiai tas valstybės vaizduoja taip, kaip iš tikrųjų jos buvo?

Kas šiandien darosi tarp Indijos ir raudonosios Kinijos? Peipingo vadai sako, kad Indijos žemėlapis nevaizduoja ją tikruose rubežiuose. Jie sako, kad Indija niekad — niekad tokia nebuvo, kokią ją vaizduoja jos žemėlapis.

Jei suniekintas mano išleistas senovės Lietuvos žemėlapis, jei jis be reikšmės ir be svarbos, tai tokio pat likimo užsielno visi žemėlapiai, vaizduojantieji senovės imperijas. **Mano perspausdintas žemėlapis yra vertingas**

Kad kartografo F. de Wit išleistas žemėlapis prieš 1659 m., o mano perspausdintas 1956 metais, yra vertingas ir atvaizduojas Lietuvą kokia ji tada buvo, štai ką sako Lietuvos Ministeris B. K. Balutis, Londone. Gerbiamas B. K. Balutis yra kartografas, ir pirmiau nei pastojos dirbti savilrašio "Lietuva" redaktoriui, dirbo kaip kartografas didžiausioje Amerikos žemėlapių leidimo kompanijoje, Rand McNally & Co., ir yra išleides Suvalkų gubernijos žemėlapi. Štai jo laiškas man rašytas 1956 m.:

LITHUANIAN LEGATION
47, Essex Villas,
London, W. 8.
1956 m. liepos 31 d.

UNITED PRESS-SCIENCE PHOTO
Marlene Diebrich (dešinėje), sena filmo žvaigždė, atvykusi į Vokietiją čia pasitinkama naujos vokiečių filmo žvaigždės Hildegardos Neff. Marlene grįžo į savo gimtąjį Berlyną po 29 metų. Vokietijoje ji buvo labai smerkiama už tai, kad II Pasaulinio karo metu ji dainavo Amerikos kariams fronte ir atsisakė grįžti į Vokietiją. Dabar sugrįžusi pirmą pasirodymą ji laimėjo berlyniečių širdis ir buvo išaukta į sceną dešimtį kartų.

Mr. Vincent M. Stulpinas,
839 West 33rd Street,
Chicago 8, Ill. U.S.A.

Malonus Tamsta:
Esu gaves Tamstos isleista senovės Lietuvos žemėlapi, dvi jo kopijas. Labai ačiū!
Labai graži ir didžiulė naudanga darbą Tamsta padarėte, šį žemėlapi išleisdamas. Šiais laikais jis jau beveik pusėtina retenybe, randa tik kai kuriose muziejuose ir senovės knygynuose.
Mūsų šandieninėse kovose už Lietuvos laisvės atgavimą bus gera ir naudanga mūsų jaunimui ir būsimoms kartoms susipažinti su Lietuvos buvusia didingumu. Drauge bus ne pro šalį ir mums paties prisiminti, žūrint į šį žemėlapi, ką mūsų protėviai galėjo atlikti... O jeigu jie tokius miltiniskus darbus galėjo atlikti, tai neabejotinai jų gyslose tekėjo miltinių kraujai. Mes esame jų ainiai. Ar mes jau virtome nykštukais, su vergų krauju savo gyslose? Tokį klausimą kiekvienas gali sau užduoti, bežiūrėdamas į šį žemėlapi ir prisimindamas tą, kas jam šiandien privadu atlikti linkui savo tautos ir savo tėvynės.

Tokia yra svarbiausia pamoka, kurią suteikia Jūsų išleistas žemėlapis.
Didžiai esu dėkingas, kad malonėje jį ir man pristatė. Į rėmus įrašytas, jis papuoš Pasiautintybės sieną.
Su geriausiais linkėjimais,
(pasirašo) **B. K. Balutis,**
Lietuvos Ministeris

Taip tai įvertina kalbamą žemėlapi gerb. Lietuvos Ministeris B. K. Balutis.
Be to, aš gavau užgyrimo laiškus iš Lietuvos Ministerio

S. Lozoraičio, Ministerio prie Sv. Sosto S. Girdvainio iš Romos, iš Ministerio Dr. Frico Meierio, Rio De Janeiro, Brazilijoje, iš gerb. V. Sidzikauskio, L.L.K. pirmininko, iš konsulo gerb. Dr. P. Daužvardžio, Chicago, Ill. ir iš gerb. Anthony O. Shalno, Boston, Mass., ir iš daugelio kitų konsulu, kurių vardus visus suminėti užimtų daug vietos.

Jei tiek garbingų Lietuvos diplomatu, ministerių ir konsulu užgria 1659 metais išleistas gerb. Dr. P. Daužvardžio Lietuvos žemėlapi, tai kodėl p. A. Šapokai dabar po keturių metų (nuo 1956) pasidarė jis nevertingas?
Vincent M. Stulpinas

AIŠKUS ĮRODYMAS

Motina su dukra virtuvėje plovė indus; tėvas su sūnum salone televiziją žiūrėjo. Staiga virtuvėje suzvango sukulti indai. "Tai bus mama!", nusprendė septynmetis sūnus.
— Iš ko taip spėjai? — abejojo tėvas.
— Aišku, kad mama, nes negirdėti barimo!

Pasaka apie trisdešimt kizulčių

Viena mama rašo: Mūsų kelverių metų Linda įprato, kad jai tėvas kas vakarą prieš užmiegant paskaitytų pasaką. Nirtingai jai patiko pasaka apie trisdešimt mažų kizulčių. Ji reikalavo kas vakarą ją skaityti. Nusibodo tėvui skaityti ir jis pasaką įkalbėjo į magnetinę juostelę, pastatė grėta lovytės ir pamokė Lindą, kaip diktavama įsiungti.

Pora vakarų tai gelbėjo, bet trečią vakarą ji vėl prašo tėvą jai paskaityti pasaką apie trisdešimt mažų kizulčių.

— Kodėl, Linda? Juk tau teikia tik mygtuką paspausti, — teisinasi tėvas.

— Taip, bet aš tai mašinai negaliu ant kelio pajodinėti, — paaiškino Linda.

Arthritis - Rheumatism

Si nauja kombinacija, AMERPOL skubiai palengvina smarkių uždegimų sukeltą skausmą, paraudimą ir sumažina skaudančių raiščių antinimą, kurį sukelia artritis ir reumatizmas. **Moist, 90c. Tabletės \$3.50 pas jūsų vaistininką.**

PINIGAI

YRA PUKIAUSIA DOVANA.
Taip sako tūkstančiai žmonių — Sovietų Sąjungoje, kurie gavo pinigų dovanas. — Pinigus taip lengva gauti.
Viskas, ką Jūs turite daryti, tai yra pranešti mums tikrą vardą ir adresą gavėjo USSR. Jūsų vardą ir adresą ir atsiųsti čekį ar money order. Laikė 2 savaitių, mūsų bankas USSR išmokės pinigų gavėjui specialiu kursu po 10 Rublių už kiekvieną dolerį.
— Gavėjas gausa pilną sumą be jokio atskaitymo. — Nėna mūto ar mokesčių ant siunčiamų pinigų, neatsižvelgiant į siunčiamų pinigų sumą. — Jūs galite gauti bet kokią sumą vienam asmeniui. — Po dviejų savaičių, kada tie pinigai išmokami, Jūs gausite iš mūsų oficialių pakvietimų, pasirašytą pinigų gavėjo. Visos perlaides pilnai garantuotos ir apraustos. Už patarnavimą imama: Už kiekvieną sumą
iki \$50.00 — \$5.00
iki \$100.00 — \$10.00
iki \$150.00 — \$15.00
iki \$200.00 — \$20.00
Nuo didesnių sumų 10%.

...Prasome išidėmėti, kad mūsų firma turi Banku ir Apraustos Departamento leidimą ir bondyta. Tik mes vieni Jums duodame pilną garantiją. Siųskite kiek pinigų giminėms ir draugams Lietuvoje ir padarykite jiems džiaugsmo.

GRAMERCY, Dept. NS
744 Broad Street, Newark, N. J.
New York įstaiga
118 East 28th Street, 9 floor
New York 16, N. Y.
New York telefonas MU 9-0590.

NELAUKITE - RYTOJ GALI BŪTI PERVELU!

Jei norite užtikrinti nuo ugnies namus, baldus, automobilius, ar šlap ką aprausti, reikalaukite agento, arba brokerio, kad Jūs parpintų Jums polisą per mūsų kompaniją. Noleimel išitikus, neturėsite jokių nemalonumų.

"Mes esame pirmaklasiai nariai Chicago Board of Underwriters"
O'MALLEY & McKAY, Inc.
222 WEST ADAMS STREET KAMBARYS 1043
Telefonas: CEntral 4-5208

Generaliai Agentai šių kompanijų:
COLUMBIA INSURANCE COMPANY
PEARL ASSURANCE COMPANY
LUMBERMEN'S INSURANCE COMPANY
MASSACHUSETTS FIRE & MARINE INSURANCE CO.
MICHIGAN FIRE & MARINE INSURANCE COMPANY
AMERICAN AUTOMOBILE INSURANCE CO.
MASSACHUSETTS BONDING & INSURANCE CO.

ŽALGIRIS

(Tęsinys)

VYTAUTO ĮSAKYMAS

Svečiai išsiskirstė. Po to ir visi trys Bielskiai — tėvas ir abudu sūnūs — išvyko į Vilnių.

Atvyko jie į Vilnių vėly vakarą. Tuo metu paprastai jau būdavo uždaryti miesto ir pilies vartai. Tad jie visi užsuko į savo namelius, stovėjusius priemiestyje. Ten jiems tuojau pranešė, kad buvo atvykęs didžiojo kunigaikščio šauklys. Jis prašė pasakyti, kad Vytautas įsakė Bielskiai, lig tik atvyksią, tuojau traukti į pili.

Visi raitėliai apuko arklius ir nuėjo į kunigaikščio rūmus. Sargybos, matyti, buvo įspėtos. Visur juos tuojau praleido, nors tuo metu niekas paprastai nebūdavo įleidžiamas į pili.

Po valandėlės Bielskus įėjo į Vytauto darbo kambarį. Kunigaikštis sėdėjo už pergamentais apkrauto stalo ir kažką rašė. Ant stalo stovėjo nepaprastai gražumo žibintas. Buvo tai didelis gandra, iš kurio užrieto snapo tryško skaisai liepsnelė.

Pajutęs kažin ką įėjus, Vytautas pakėlė galvą. Jis pastebimai nudžiugo, išvydęs Bielskų.

— Dėkui, kad pasiskubinai. Nelaukiau taip greitai! — tarė jis.

— Stengiuosi visa siela ir kūnu tarnauti jūsiu didybei, kunigaikšči, — atsakė Bielskus.

— Man esi labai reikalingas. Todėl ir buvai pašauktas. Dalykas toks. Ryt anksti rytą, pasiėmęs dvi vėlavas kariuomenės ir būrį lankininkų, ištrauksi į Ariogalos kraštą. Girdeči, kad praeitė kryžiečiai, vien neberimsta. Jie užplūdinę ją mūsų pili, plėšia miestus, degina kaimus. Tad vyk jū mankinti. Dažį kariuomenės palik Ariogaloje. Su kita dalimi užplūdinę pasienyje kryžiečių stovyklą; Gaudyk ir žuodyk juos, kiek įstengdamas. Tik vieną dalyką įsidėk į galvą: tu ne mano karo vadas, bet mano brolio Vingėlos. Aš su ordinu taikoje, supranti?... Kelk žemaičiuose didžiausią maištą. Aš, kiek galėdamas, padėsiu. Tegu per žiemą gnaibo kryžiečius žemaičiai. Pavasarij gi mes jiems drožtelėsime ir kailį. O kad likėtų, jog tu esi mano sūstas, pasiimk mano žiedą. Jį visi pažįsta iš mano žymės. Tavo vieną sūnų pasiūsiu į Jogailą, antrą į Maskvą. Reikia visa daryti labai atsargiai, kad niekas nieko nesuostų. Kitaip visa galėtų žlugti....

— Bet, viešpatie, — prabilo Bielskus, — pasakyk kas bus? Kur man vesti karžygiai? Kurieis tikslams kurstyti maištą?

— Tu ištikimas mano karrys, todėl aš tau pasakysiu visa labai trumpai. Sumaniau

sutriuškinti kryžiečių galybę. Ryžausi išvaduoti visą Lietuvą iš jų jungo. Tam tikslui telkiusi broli Jogailą, gudų ir rusų kunigaikštius, totorius. Sutrauksiu tiek jėgų, kad dėl laimėjimo nereiktų abejoti. Svarbiausia, kad niekas peranksti nepatirtų mano planų. Aš su ordinu laikau dabar taiką. Tad, jiems pasiskundus, rašysiu įsakymus liautis kariuoti. Ketinsiu bausti. Bet jūs neklausykite, iki gausite raštą su Vyties antspaudu. Kai išmūs paskutinė keršto valanda, aš visus sutelksiu į vieną kariuomenę. Pašauksiu į galutinę žygi.

— Amen! — karštai pritarė Bielskus.

Vytautas nuosirdžiai padučiavo žilą savo bičiulį ir liepė eiti poilsio.

Vytautas dar ne tuoj nuėjo gulti. Ilgai jis svarstė sumanytą žygi. Skaicavo ką ir su kokiomis jėgomis turės talkininkais. Galiausiai pakilo pats sau susukdamas:

— Blogiausia atveju mano ir kryžiečių jėgos bus lygios. Beje, dar turėsiu ir totorių....

Kitą dieną netikėtai atvyko į Vilnių Ariogalos kunigaikštis. Vytautas labai nuslebo pamatęs savo broli tokiu nepaprastu metu, taip netikėtai atvykiant. Tad vos surojo Vingėla peržengti pilies slenkstį, Vytautas sušuko:

— Brolau! Iš akių matau, kad nelaimė tave čia atvijo. Sakyk greičiau, kas atsitiko.

— Mano duktelė... Mano dukrelė — suaimanavo Vingėla ir griuvo į Vytauto išskėstas rankas. — Išgelbėk ją, pasigalėk mangs....

— Iš ko? Argi Smolensko kunigaikštis ją iš tavęs atėmė? Kur ji? — Klausinėjo rimtai susirūpinęs Vytautas — Sakyk, kas atsitiko?

— Kryžiečiai! — suriko sėslą draskomu balsu, — nelabieji kryžiečiai išplėšė ją iš mangs ir nusivežė....

Vytautas atsiminė savo sūnelius. Jam dar gailiau radosi savo brolio.

Vingėla trumpai išpasakojo visus paskutinių dienų Ariogalos įvykius. Vytautas truputį pagalvojo ir tarė:

— Gerai, mielas broli, kad atvykai į mane. Gana nusiėdinėti piktiesiems vokiečiams! Šiandien man jau aiškiai matyti, kad gražiuoju nieko nepasieksime. Tad klausyk. Ruošiu didį karą ir priekiū, kad nelabieji vokiečiai skaudžiai atsilygins už tavo širdgėlą. Karas, mirties ir gyvenimo karas! Jau nebeslėpsiu!... Tik vakar esu liepes traukti seniui Bielskui į Ariogalos kraštą, kad jis tenai novytų vokiečius. Tad nelūdėk. Imk ginklą ir skandink savo skausmą kryžiečių kraujuje. Guoskis jū sodybų liepsnomis. Išsijusdink krivulę, kad ji apkeliuot visą kraštą, šaukdama visus lietu-

(Tęsinys 12 pusl.)

DR. ANNA BALIUNAS

AKIŲ, AUSŲ, NOSIŲ IR GERKLĖS LIGŲ
PRITAIKO AKINIUS
6322 SO. WESTERN AVENUE
Valandos: kasdien nuo 10 ligi 12 val.
iš ryto ir nuo 7 ligi 9 val. vakaro.
Sėdadieniai nuo 10 ligi 1 val.
Trec. uždaryta. Kitu laiku susitarus.
Ofiso telefonai: PProspect 8-2229
Rezid. telefonai: WA1brook 5-5076

Tel.: PProspect 8-1717

DR. S. BIEZIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3148 WEST 63RD STREET
Val: kas dieną po pietų 1-3; vak. 7-8
tikslai antradieniai ir penktadieniai.
Treciadi. ir sekmadi. ofisas uždarytas.
Rez.: 3241 WEST 66TH PLACE
Phone: Republic 7-7668

DR. C. K. BOBELIS

Inkstų ir šlapimo takų chirurgija
Tel.: PProspect 4-1795
2300 W. 51st St., Chicago, Ill.
Oakley Medical Arts Bldg.
arba
434 Algona Ave., Elgin, Illinois
Tel.: Owens 5-0533
Valandos pagal susitarimą.

DR. PETER BRAZIS

PHYSICIAN AND SURGEON
2434 WEST 71st STREET
Ofisas: HEMlock 4-5849
Rezidencija: HEMlock 4-2374
OFISO VALANDOS:
Pirmad., Antr., ir Penktadienį nuo
1-4 ir 7-9, Artradi. nuo 1-5, Treciadi.
ir Sėdadienį tikslai susitarus.

DR. JONAS G. BYLA-BYLAITIS

Nervų-Smegenų Ligos, Chirurgija
OAKLEY MEDICAL BLDG.
2300 W. 51st St.
Valandos: Sėdadien. susitarus, skambinti TIK Pirmad., Antradi., Ketvirt.,
Penkt. TIK nuo 2-4 ir 6-8 vak.;
PR 6-1755, Rez. TREmont 9-5890

Ofiso telefonai: Virginia 7-0036

Rezidencijos: BEverly 8-8244

DR. T. DUNDULIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
AKIŠERIS IR MOTERYŲ LIGOS
4157 ARCADE AVENUE
Ofiso valandos:
Nuo 2-4 ir nuo 6-8-30 val. vakaro.
Sėdadieniai nuo 2 iki 4 po pietų.
Treciadienį pagal sutartį.

Tel. ofiso: HE 4-1414; rez.: RE 7-6867

DR. BR. GAIZIUNAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2454 WEST 71st STREET
Valandos: 1-3 ir 6-8 val. po pietų
kasdien. Sėdadieniai 1-4 val. p. p.
Treciadieniai uždaryta.

Tel. ofiso YAards 7-1166

Rezidencijos Dr. G. ST 3-4511

Dr. J. GUDAUSKAS

Dr. B. MORKUNAS
GYDYTOJAI IR CHIRURGAI
756 West 35th Street
Valandos: kasdien nuo 11 iki 3-čios
ir nuo 6 iki 8 val. vakaro.
Sėdadieniai nuo 11 iki 4-čios
Treciadi. atdara nuo 12 iki 3-čios

DR. A. JENKINS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3844 WEST 63RD STREET
Ofiso val.: kasdien nuo 1-4 po pietų
ir 6-8 vakaro.
Treciadi. ir sėdadi. uždaryta.
Ofiso tel.: PORTsmouth 7-6000
Rezid. tel.: REPUBLIC 7-9199

Grovehill 6-1595

Dr. Aldona A. Juska

AKIŲ LIGŲ SPECIALISTE
IR PRITAIKO AKINIUS
Valandos: 9-12, 7-9 pagal susitarimą,
išskyrus treciadienius ir sėdadienius.
2422 W. MARQUETTE ROAD
Telef.: Ofiso ir buto OLYmpic 2-4159

DR. P. KISIELIUS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4938 W. 15th St., Cicero, Ill.
Kasdien 1-3 val. ir 6-8 val. vakaro.
Treciadieniai uždaryta.
Sėdadieniai 12-4 val.
Ofiso telefonai: LAfayette 3-3210
Jei neatsiliepia šaukite KEdzio 3-2868

Dr. Emily V. KRUKAS

GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
4146 SO. ARCADE AVENUE
Val.: kasdien po pietų nuo 12-3:00
Daily afternoons.
Vakarais: pirmad., antradi., ketv. nuo
6-9. Treciadieniai tik susitarus.
Tel. ofiso: HE 4-1202; rez. PR 6-4732

DR. A. MACIUNAS

CHIRURGAS
2454 W. 71st ST. (71st ir Campbell)
Val.: pirmad. ir ketvirtadi. 1-4 popiet.,
antradi. ir penktadi. 5-8 val. vak.

Ofiso tel.: HE 4-1818 arba RE 7-9700

Rezidencijos: PR 6-9801

DR. J. MEŠKAUSKAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
VIDAUS LIGŲ SPEC.
2454 WEST 71st STREET
Priėmimo val.: nuo 9-11 val. ryto ir
nuo 4-8 val. po pietų. Sėdadi. nuo 9-11
val. ryto ir nuo 2-4 val. po pietų.
Treciadieniai uždaryta.

DR. M. STRIKOL

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Valandos tik susitarus.
PProspect 6-1930

Ofiso telefonai: CLiffside 4-2896

Rez. telefonai: WA1brook 5-3099

DR. P. STRIMAITIS

Bendra praktika ir chirurgija
specialiai
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1724 West 47th STREET
(kampus 47th ir S. Hermitage Ave.)
Ofiso val.: nuo 2 iki 4 val. ir nuo
6 iki 8 val. v.
Sėdadieniai nuo 2 iki 6 val. v.,
išskiriant sekmadienius.

DR. VYT. TAURAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika, spec. MOTERYŲ LIGOS
Ofisas: 2652 WEST 59th STREET
Tel.: PProspect 8-1223 arba TR 3-5577
OFISO val.: pirmad. 7-9 val. vakaro,
antradi., treciadi. ir penktadi. 6-9 v. v.,
sėdadieniai 2-4 val. po pietų.

DR. V. P. TUMASONIS

CHIRURGAS
2458 WEST 71 STREET
Ofiso telefonai: HEMlock 4-2123
Rezid. telefonai: GIBson 8-6195
Priėmimo val.: Pirm., Antr., Ketv. ir
Penkt. 2-4 val. ir 6-8 val.
Treciadieniai ir sėdadieniai
nepriima ligonių.

Tel. ofiso: VI 2-1581; rez.: PR 6-4250

DR. V. VILEIŠIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
802 WEST 31st STREET
(kampus Halsted ir 31-os gatvių)
Priėmimo val.: kasdien 1-4 p. p. ir 6-8
val. vak. Sėdadi. 1-4 val. p. p. pietų.
Treciadi. ir sekmadieniai uždaryta.

P. ŠILEIKIS, O. P.

ORTHOPEDES-PROTEZISTAS
Aparatai - Protezai, Med. Bana-
džiai, Speciali pagalba Kojoms
(Arch Supports) ir t. t.
Val.: 9-4 ir 6-8. Sėdadieniai 9-1
ORTHOPEDIJOS TECHNIKOS LAB.
2850 West 63rd St., Chicago 29, Ill.
Tel.: PProspect 6-5084

LIETUVIAI AKIŲ GYDYTOJAI

Dr. Ant. Rudokas, Opt.

4455 SO. CALIFORNIA YA 7-7381
Tikrina akis ir pritaiko akinius,
keičia stiklus ir rėmus.
Valandos: 10 ryto iki 8 val. (treciadi.
uždaryta), sėdadi. 10 ryto iki 2 p. p.

Dr. Michimieras

KICHELO

Optometristas-Orthoptistas

Gydo nusilpusias ir nervuotas akis.
Egzaminuoja akis ir pritaiko akinius.
Išgydo kreivas akis bei operacijos.
Išveda netikrą — artificialę aki pagal sveiką. Tikrina klausą ir pagelbsti
negirdintiems. Praktikuoja 39 metus.
Kalba lietuviškai.
4654 So. Ashland Ave. YA 7-6616.

DR. G. SERNER

LIETUVIS AKIŲ GYDYTOJAS
25 metų patyrimas
Tel.: YAards 7-1829
Pritaiko Akinius
Kreivas Akis
Ištaišo.
Ofisas ir Akinių Dirbtuvė
756 WEST 35th STREET
Valandos: nuo 10 iki 2, nuo 6 iki 8,
Trec. uždaryta. Penkt. ir sėd. 10-2
val. po pietų. Arba pagal susitarimą.

GRADINSKAS

"Kas pirmomis, tas geromis"
ORO VESINTUVAI
ZEMIAUSIOMIS KAINOMIS
TV, Radijai, Hi-Fi, Pardavimas
ir taisyimas
J. G. Television Co., 2512 W. 47 St.
FRontier 6-1998
Atdara kasdien. Sekmad. uždaryta.

"NAUJIENOSE" gali rašyti
kiekvienas ir apie viską.

8 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL.

SATURDAY, MAY 14, 1960

(Tęsinys iš 2-ro pusl.)

tai formas gimusias iš saulės,
mėlyno dangaus ir bangų. "Už-
burtame miške" jis, atrodo,
giliausiai įsijautęs į abstrakt-
izmo esmę. Žodiniai ekviva-
lentais sunkiai išreiškiamas
estetinė realybė yra projektuo-
jama drobėje, kuri per formų
ritmą bei dinamiką patiekia-
ma empatiškam žiūrėjojo iš-
gyvenimui. Nasyčio paveikslų
interpretuoti nereikia. Į juos
tereičia tik žiūrėti, išjungiant
protą ir nef jausmus." Kitais
žodžiais, sunkiai išreiškiamas
barjerus, atvira siela reikia
leisti jiems į save veikti.

REMEIKA. Jo stilius — su-
abstraktintas realizmas. Sak-
yčiau, jis yra pusiaukelėj
tarp realizmo ir abstraktizmo.
Problemų, kurios nėra esteti-
nės natūros, nesprenžia. Jo
kūrybinė fantazija išsiskrauna
grynai forminei plotmėje. Net
ir nuotaikinis elementas, nors
dažnai realybę primena, yra
nuo išorinės realybės atitrauk-
tas ir yra ne kas kita, kaip
tik formos (spalvos, linijų, to-
no, tekstūros) ypatumų sinte-
zė, kuri savo esmėje yra abs-
traktnė, bet ne faktinėsios
pasirinkto motyvo objektyvios
nuotaikos išreiškėja. Sakyčiau
ji yra išorinei realybei artima
vizualinių vertybių variaci-
ja. Impresionistas, ar realist-
tas, "įsijaučia" į matomo gam-
tos motyvo nuotaiką — t. y.
pasiduoda gamtos forminei
ritmikai ir ją vėl, išryškins
jos charakterį, patiekia žiūrė-
tojui. Remeika — kas yra ti-
piška moderniajam menui —
kuria savą forminę viziją.
"Seni namai", "Burlaiviai",
ar "Berniukas" yra tikslai pre-
tekstas jo forminei fantazijai.
Reikia pastebėti, jo kūryba
yra labai tartinga formomis.
Tapybinė technika labai iš-
radinga. Tapybinis stilius jo
kūryboje pasireiškia savo pil-
numoje.

SAPKUS. Stilius — ekspre-
sionistinis. Jo kūryba gimininga
Picasso kūrybai. Itaka, ar
paralelizmas? Tur būt abu. Jo
kūrybos objektas — tragiška-
sis žmogiškosios buities as-
pektas. Formavimo būdas as-
pektualus — frankensteiniskai
operuoja gamtos formomis.
Gamtai jam ne vaizdavimo ob-
jektas, bet medijams kuris
sukelia formines vizijas. Vis
dėlto į savo formines fantazi-
jas jis sugeba perkelti gyve-
nime matomas problemas bei
nuotaikas. Sapkus yra kritiška
asmenybė. Pagrindinis jo kū-
rybos objektas yra civilizaci-
jos destruktiviškųjų jėgų su-

žalotas žmogus. Jo kūryba yra
protestas prieš žmogaus nu-
žmoginimą.
"Prie baro". Čia matome sa-
ve praradusią, gyvenimo už-
nuodytą, vegetuojančią būty-
bę. Cigaretės dūmai susilieja
su fabriku dūmais fone ir su-
daro vieną slėgiančią masę.
"Baro muzikantas" nėra me-
nininkas. Figūroje nieko eks-
tatiško nematome. Muzika jam
nėra menas, bet varginsas ir
monotoniškas pragyvenimo
šaltinis. Sukempusiais pirštais
mechaniškai spaudo saksofo-
no vožtuvus.
"Naktis". Ne ramybė ir poi-
sių nešanti naktis. Ji slėgianti,
begalniai ilga, nemigo nak-
tis, Figūra klausiančiai žiūri į
netikrą ateitį. Juoda neviltinga
saulė — figūros minčių ob-
jektas — atneš netikrą rytą.
"Disputas" — surrealistinio
pobūdžio paveikslas. Paveikslas
matomos galvos — technologi-
nės epechos sukurtos pabaiss,
arba civilizacijos naikinančių
jėgų suasmėninimas, arba su-
mechanintas žmogaus asme-
nybės aspektas, arba....

SAPKUVIENĖ. Jos požiūris
į gamtą romantiškas. Stiprus
lyrinis charakteris su mistiniu
antspalviu. Tikrovė perkeista
į šviesos bei spalvų ritmiką.
Virpanti dinamiška kompozici-
ja. Stilius organiškasis. "Missi-
ssippi". Į pasaulį žiūri lyg per
kojų tai šydą, kuris uždengia
visą pasaulio purvą. Detalės iš-
nyksta, kontūrai susilieja. Žiū-
rėtojas pasiekia tik spalvos ap-
krauto nuotaukinę energiją.
"Gamtovaizdis No 1". — Spal-
vinė poezija rudens nuotaiką
patvyti. Gamta atpažįstama.
"Kalnai". — Jau beveik abs-
trakti kompozicija. Disinte-
gruotas gamtos elementų pa-
saulis. Paveikslą inspiravusios
tikrovės jau nebegalima atpa-
žinti.

"Gatvės vaizdas". Tikrovė
perkeista į šviesos bei spalvų
panoramą. Virpą, šviesos nu-
lietas koloritas.
VIESULAS. "Septyni kala-
vijai". Kompozicija, kurioje
matome kalavijų, erkėčių vai-
niko, kryžiaus (motyvas pa-
kartojamas dukart), ir embri-
jono motyvus. Atydžiau pa-
studijavę matome formų kom-
binacijas, kurios primena ei-
detinius vaizdus. Vaizdai ypa-

tingai išryškėja figūros desi-
nijoje krūtinės pusėj, kurie
savo išvaizda primena kon-
centracijos stovyklų kalinius.
Atsitiktinumas, ar pasmoninė
intencija? Iš paveikslų į mus
žiūri kenčias žmogus (ar žmo-
nija) daugybe veidų. Saky-
čiau, tai yra skausmo sonata
(be tradicinio sentimentalumo)
kenčiančios žmonijos tema
"Septyni kalavijai". "Su-
temo žemė ir dangus". Vilka
nepaprastai plėsrūs. Idomu,
ką tie rašalo lašai reiškia, ku-
riuo Viesulas, tur būt per ne-
atsargumą, kimšdamas bonką
užlašino? Kažin, kaip atrody-
tu kraujo lašai? Kraujas, žmo-
ma, būtų raudonas... žmo-
nės sako, kad piktas kraujas
esąs juodas.

Kas tas apskritas plėmas?
Tikslas? Geresnė rolė Holy-
woodo artistei? Prestižas? Po-
litinė Galia? Ar į viršų išmes-
tas šventas Doleris?... Negeri
galėtų tai būti saulė, kuri iš
liūdesio aptemo, pamačiusi,
kad išradingi vilkai sugeba ir
be tikslu kandžiotis.
Baigdamas noriu pridurti,
kad bet kokia kūrinio interpre-
tacija yra subjektyvi ir niekad
nėra vienintelė. Taip pat ji
nėra būlina. Paveikslu galima
gėrėtis jo literariškai neinter-
pretuojant — neišskiriant ir
specifiškai filosofinių paveik-
slų. S. Dali paveiksluose be-
veik visso formos turi simboli-
nę reikšmę. Bet jo simbolika
daugumoje yra paimta iš pro-
vincialių mitų, dažnai net pri-
vati. Vis dėlto formų prasni-
gumas yra betarpiškai jaučia-
mas, nežinant jų specifinės
reikšmės. Dažnai tas pats pa-
veikslas gali turėti keletą in-
terpretacijų, kurios gali būti
lygiai vertingos. Ir visiškai
nevarbu, ar dailininkas, kur-
damas paveikslą tą ar kitą
mintį norėjo išreikšti. Svarbu
yra tai, kas kūryba yra išreišk-
ta. Taip pat žiūrėtojas atskirais
atvejais gali duoti geresnę li-
terarinę interpretaciją, kaip
pats dailininkas. Interpretaci-
ja yra individo literarinės vaiz-
duotės dalykas.

Advokatas: — Kai buvau vai-
kas, mano didžiausia svajonė
buvo būti piratu.
Klientas: Tamsta po laiminga
žvaigždė gimęs. Ne visiems re-
alizuojasi jaunų dienų svajonės!

AIR CONDITIONING
HEATING & VENTILATING EXPERTS
Industrial • Commercial • Residential
• SALES • ENGINEERING
• INSTALLATION • SERVICE
24 Hour Service — PHONE AB 4-5600
ACCURATE 8020 S. ASHLAND AVE., CHICAGO 20, ILL.

PERKRAUSTYMAI
MOVING
Leidimai — Pilela apdrauda
ZEMA KAINA
R. ŠERENAS
2047 W. 67th Pl. WA1brook 5-8063

IS TOLI AR IS ARTI PIGIAI
PERKRAUSTAU
(MOVING)
BALDUS IR IVAIRIUS DAIKTUS
Perkraustymas saugus, greitas ir
tvarkingas. Viskas apdrausta
ANTANAS VILIMAS
3415 So. Lituania Ave.
CHICAGO, ILLINOIS
Tel.: FRontier 6-1882

SOPHIE BARCUS
★
RADIJO VALANDA
Visi programai iš WOPA,
1490 kil. AM 102-7 FM
Kasdien: nuo pirmadienio iki
penktadienio 10-11 val. ryto
Sėdadienį ir sekmadienį -
nuo 8:30 iki 9:30 v. ryto
VAKARUSKOS: pirmad. 7 val. v.
Tel.: HEMlock 4-2413
7159 S. MAPLEWOOD AVE.
Chicago 29, Illinois

MARQUETTE FUNERAL HOME
2533 WEST 71st ST.
TEL: GROvehill 6-2345-6
Tai nauja Petkų — tėvo ir sūnaus — koplyčia, turinti visus mo-
derniškus patogumus. 3 erdvios salės. Patogus privažiavimas.
Šalia sklypas automobiliams pastatyti.

8 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL. — SATURDAY, MAY 14, 1960

MŪSŲ ŽINGSNIAI

Leidžia Santara ir Sambli Sviesa Chicagoje.
Redaguoja: Rita Kavolienė
Medžiagą siųsti: 5635 W. 22nd Pl., Cicero 50, Ill.

3 METAI NR 14 (91)

Kelias iš rojaus (6)

TREČIASIS KELIAS

Gabrielius Gedvila

Padėjęs plunksną Vytas išsitraukia piniginę ir išsiima Dalios paveikslą. Irgai žiūri. Išaugo graži mergina.

Kada pirmą kartą pasirodė susirinkime, net į galvą neatėjo mintis, kad kada nors į ją rimtai pažiūrės. Šoko su ja, nes ji buvo vienintelė pažįstama mergina. Kitų nedrįso kviesiti. Ji buvo įdomesnė ir taikėsi laisviau negu ta Dalia, kurią pažinojo pradžios mokykloje. Kasų nebebuvo. Bet gal jos likty prie jos veido?

Dalia tapo valdybos sekretore. Tekdavo dažniau susitikti. Valdybos posėdžiai, telefoniniai pasikalbėjimai. Dalia buvo ištikima dešinioji ranka. Ji nepasireiškė dideliu originalumu, bet veikė kruopščiai ir sąžiningai.

Kas pagaliau atkreipė Vyto dėmesį, tai buvo jos pastabumas ir nuoširdumas. Neį kartą negirdėjo jos kitus apkalbant. Ji suprato žmones ir net pateisindavo tokius nusizengimus, kurie Vytiui atrodė nedovanotini. Ji pažinojo Vyto nuotaikas ir prie jų prisitaikydavo. Jo nuotaikas galėjo gerai pažinti, nes nuo aštunto skyriaus ji mylėjo.

Vieną dieną sužinojo Vytas tą, ką jo draugai jau senai matė.

Vytas padeda fotografiją ir iš piniginės ištraukia laišką. Atvečia jį ir skaito antrąjį paragrafą.

"Pas mus šiandien vyksta runglynės su Kauno Universitetu. Popiet bėgsiu šimtą metrų. Laimėtojai vyks į Leningradą. Gal pakliūsiu."

Laiškas rašytas vaikystės geriausio draugo. Susirašinėti pradėjo nesenjai. Gavo tris laiškus. Pirmieji du nieko nepasakė. Buvo labai formalūs ir atsargūs. Šis buvo atviresnis ir daugiau informuojas. Jis rašė apie savo studijas, apie gyvenimą Lietuvoje neveddamas paminėti trūkumų, bet taip pat išreikšdamas pasididžiavimą, techniską pažangą. Atsakinėjo į Vyto klausimus apie studentiską gyvenimą, diskutavo meną ir gyvė realistus. Jis mėgo Znuzdinavičių, o Vytas mėgo Gauvain. Svarbiausia, kada jis kalbėjo apie Amerikos lietuvius ar tremtinius, jo žodžiuose jautiesi pagieža.

Vytas pasitaiso popierį ir rašo toliau.

"Mano pasilikimas lietuviškoje visuomenėje buvo pagrįs-

tas grįžimu. Per paskutines dienas, o ypač šiame suvažiavime priėjau sprendimo, kad grįžimas tebuvo iliuzija."

Aprašo Vytas draugą Lietuvijoje, padaro išvadas apie studentiskąją veiklą.

"Ką reiškia sprendimas, kada sugriaujami pastatai, ant kurių jis stovėjo?"

Gyvena dvit tautos. Viena laisvė, kita pavergime. Viena po vakarietiška kultūra, kita po rytietiška.

Mes saugome laisvę ir amerikoniškumą. Iš vienos pusės kalbėjome namuose lietuviškai, daugiausiai draugavome su lietuviais. Bet iš kitos pusės, mes skaitėm "comic books", žiūrėjom televizijas, kalbėm amerikoniškus vadovėlius, klausėm mokytojų, kurie skiepjo demokratiją ir amerikoniškumą.

Jeigu atsipalaiduoti nuo jungo pavergtoji tauta, mes grįžtume pusiau amerikoniškai. Bet tenai mes taptumė pilnais amerikoniškais, būtumėm tie, kurie pabėgom, kurie su sukrautais turtais grįžo valdyti, kurie ardo priimtą tvarką.

O mes po trečios dienos sveičiamosi atrastume žmones, kurie po dešimtmečių skurdo, persekiojimo ir propagandos atrodys ciniški, nenuoširdūs, pavydūs, prozaiški, nedėkingi už mūsų pasiaukojimą grįžtant.

Mes esame klaidžiojanti karta. Beklaidžiojami mes griaujam stabus, bet visvien tepasiekiami tik nusivylimą. Iš Nusivylimo Kryžkelės veda trys keliai.

Pirmasis yra mažiausiai problematiškas. Nedaug iš mūsų nuėjo juo. Tie kurie jį pasirinko, prisitaikė prie naujojo gyvenimo. Jie pasistengė gauti geresnius darbus, nusipirko namus priemiestyje, jų vaikai iš Jonukų pasidarė Johnai. Kai kurie vieną kartą į savaitę atvyksta į paraprijos bažnyčią pasikeisti pletkais, pasirodyti naujas mašinas. Kartą į metus jie atlieka atgailą, išsėdedami kokiam minėjime. Jų kelias veda į dvasinę mirtį patogume.

Antrąjį kelią daug kas pasirinko. Šis kelias veda atgal iliuzijon. Čia žodžiai, kaip pareiga, laisvė turi užburiamąją galią. Čia žmogus gali tikėti, kad gėris visuomet laimi prieš blogį, arba nuolatos matyti artėjančią laimės valandą ir tuo palengvinti savo gyvenimą. Čia lengva švaistytis idė-

jomis, kurių pilnai nesuprantama, arba mirti už šūkius, kurie nieko nereiškia.

Šiuo keliu nuėjo mūsų tėvai siekdami sugrįžti į rojų. Vakar yra jų rojus. Šiandien tepakeliam tik todėl, kad ji yra prieš Rytų. O Rytuos turės būti toks pats, koks jų atsiminimuose yra Vakar.

Bet ironija glūdi tame, kad griaudami mūsų tėvų stabus ir peikdami jų kelią, mes pastatėme kitus stabus ant to pačio kelio.

Negalėčiau ir nenorėčiau priverst jų eiti mano keliu. Tai būtų negailestingiausias dalykas. Bet tiek pat negaliu eiti jų keliu. Negaliu sakyti žalia vien dėl to, kad visi kiti sako žalia, o slaptai galvoti raudona. Tokiu atveju tapčiau vienas dvarininkų pasakoje apie karaliaus drabužius.

Trečiąjį pasirinkau aš, nors ir pilnai nežinau kur jis veda. Čia žmogus gyvena šiandiena, vietoj gyvenęs del rytojaus utopių. Čia žmogus neieško idealų, nės žino, kad jie neegzistuoja. Eidamas šiuo keliu žinau, kad jie veda iš rojaus ir todėl negaliu nusivilti rojauš neradęs. Bet pasirinkęs jį, turiu atsiskirti nuo Tavęs.

Tad sudėv. Būk laiminga. Tave myliu. Atleisk."

Vytas sulenkia laišką ir deda į voka. Pakelia Dalios fotografiją ir vėl žiūri. Kaž kas barškina į duris. Vytas pasižiūri į laikrodį. Penkios po dvyliktos. Atidaro duris.

"Tu nesergi?" — paklausia Dalia.

Vytas papurto galvą. "Mano vargšas. Šiandien toks liūdnas atrodei."

Ji paima Vyta už rankos ir veda tolyn į kambarį.

"Tu nesergi?"

"Ne, ne."

Nenori klausiti, kodėl pasikaitos nebuvo.

"Jie tavęs laukia viršuje."

Dalia pamojė ranka. Vytiui atsisėdęs į fotelį, jį nusileidžia jam ant kelių ir pasilenkus ranka apima jo galvą.

"Kas yra? Nenori pasakyt?"

"Dalia, ar tu pagalvojai, kada, kas bus, jei mes arba mūsų vaikai negrįžt Lietuvon, arba, kas būtų jei grįžtumėm?"

Dalia pakrato galvą.

Vytas klausia toliau. "Kodėl tu lietuvi?"

"Todėl, kad mano tėvai lietuviai."

"Ar tu niekad nenorėjai iš lietuvių tarpo pasitraukti?"

"Ne."

"Kodėl?"

"Už tat, kad aš juos myliu."

Truputėlį susimąsto, paglosto Vyto galvą. "Be to, kur aš ečiau? Ar tu galėtum gyventi vienas?"

Vytas tyli minutėlę. Tada žiūrėdamas jai į akis prabyla. "Teisybę pasakius, ne." Pritraukia Dalios galvą ir ją pabučiuoja.

"Ar eisim į viršų?"

"Einam aplink bloką. Kiek paliks degtinės, tiek užteks. Vėliau nueisim."

"Kad šalta."

Išmėgs savo patlą iš rūbinės, apvynioja Dalią ir išveda ją laukan.

"Kur tu mane vadi?"

"Niekur."

Dalia prisipaudžia prie Vyto.

"Kokia šalta diena niekur neiti."

Jie praeina pro šiukšlių dėžę ir Vytas įmeta kaž kokį popierį.

"Ką ten įmetei?"

"Meilės laišką. Dar net tau rašytas."

Dalia atsipalaiduoja ir šoka jo pasiimt, bet Vytas pagriebia ją už paltos rankovės ir pritraukia atgal.

"Ten tiek pažadėjau, kad niekad neištesėsiu. Per silpnas esu." Sustoja. Atsuka galvą į Dalią. "Žinai, aš tau kada nors parašysiu knygą. Ji bus apie mus visus. Tai bus mano palikimas."

Jie pasisuka prie kampo ir nueina tolyn.

(Pabaiga)

DARBAI IR ŽYGLIAI

Vasaros Pradžios *Baltus*, rengiamas studentų santariečių, įvyks š. m. gegužės mėn. 21 d. 8 val. vak. *Western Ballroom salėje* — 3500 So. Western Ave. Sokiams gros gerai visiems pažįstamas ir mėgstamas Heinz Karney orkestras. Veiks turtingas bufetas bei baras. Dailės darbų loterija. Lėjimo kaina \$3.00, studentams \$2.00. Pelnas skiriamas lietuviškai knygai remti. Visi maloniai kviečiami atsilankyti.

Staliukus galima iš anksto užsisakyti pas Henrietą Vepštienę telef. RE 7-9832.

Rytas Babickas ateitininkų ideologiniuose kursuose balandžio 14-16 dd. skaitė paskaitą apie modernų džazą, kurią prieš porą metų jau buvo skaitęs santariečių suvažiavime. Malonu stebėti plintant geras idėjas.

"Mūsų žingsniai," pabaigę spausdinti sociologine novele, reikalavusią šėstinumo, vėl, kaip ir anksčiau, pasirodys kas antrą savaitę.

ISIGYKITE LSS LITERATūros FONDO
gražiai išleistas mūsų tautos atgimimą vaizduojančias knygas!

S. KAIRIO, LIETUVA BUDO, 416 psl. — kaina	\$5.50
K. BIELINIO, DIENOJANT, 464 psl. — kaina	\$6.00
K. BIELINIO, PENKTIEJI METAI, 592 psl. — kaina	\$6.00

Knygos kietai įristos ir iliustruotos.

Isigykite jas įvairių progų dovanoms!
Jas gausite NAUJIEOSE ir Lit. Fonde šiuo adresu:
K. BIELINIS, 70 Fifth Avenue, 9th floor, NEW YORK 11, NEW YORK

SAKĖ SAKĖ IR NEDASAKĖ

Apie tai, ką istorikas šapoka parašė apie Stulpino perspausdintą žemėlapi

"Naujienu" š. m. balandžio 30 d. laidoje buvo išspausdintas istoriko A. šapokos straipsnis, pavadintas "Vieno seno žemėlapi klausimu". Kalba ejo apie mano prieš keturis metus perspausdintą žemėlapi, vaizduojantį senovės Lietuvą. Tai buvo man atsakymas į klausimą, kodėl jis "Aiduose" to žemėlapi išleidimą pavadino neišmanėlišku darbu.

Savo labai ilgo straipsnio pradžioje p. šapoka man prikiša, būk aš savo jam skirtame rašte padaręs digresijų, atseit nukrypęs nuo temos, nuo svarstomojo dalyko, bet nesiteikė nurodyti kame tos mano digresijos pasireiškė. Pamatysime, kad profesorius yra pats padaręs tai, ką prikiša man. Pamatysime jo dramblio didumo digresiją.

Profesorius užduotis buvo nurodyti, kodėl mano perspausdintasis senovės Lietuvos žemėlapis netikęs. Autorius gi, pakartojęs savo pirmąjį tvirtinimą, emė išvedžioti apie visokius kitokius žemėlapius ir daryti visokius išvedžiojimus, o nesiteikė įrodyti, kuriose vietose manasis žemėlapis nesiderina su faktiška senovės Lietuvos padėtim. Išėjo pagal posakį: sakė sakė ir nedasakė.

Prieš einant prie dalyko, reikėtų padaryti dar keletą pastabų, bet pasitenkinsime viena. Autorius primena mano pasakymą, kad dėl nenurodymo priežasties, kodėl mano išleistas žemėlapis yra neišmanėliškas darbas, pasilikio neturėti 3,000 to žemėlapiu turėtojų. Profesorius drožia:

"Mano supratimu, nesu niekam skolingas, nes nei esu prisidėjęs prie jo pasirodymo, nei jo net nerecenzavęs. Tiems 3,000 neturiu jokios pareigos. Atsakyti galiu tik tam, kas klausia..."

Tai jau pusėtinai arogantiškas pareiškimas. Tokiu pareiškimu galėjo įsiseisti minėtieji 3,000 žemėlapiu turėtojai.

Dabar dėl klausimo, kokią Lietuvą vaizduoja mano perspausdintas žemėlapis? Autorius čia rašo: "Atsakymas į tą klausimą tegali būti labai trumpas: niekad — niekad Lietuva nebuvo tokia, kaip ji vaizduota tam žemėlapyje, nes ten viskas perdaug jau sujaukta."

Tai iš tikrųjų trumpas pareiškimas. Po to autorius vėl žada trumpai savo tvirtinimą paaiškinti. Šiuo sykiu autorius nepašyškėstėjo išvedžiojimų. Ir išvedžioja, kad štokių senų Lietuvos žemėlapių esąs ne tas vienas. Jų esą būvę net keletas šimtų. Betgi didžiausioji dalis jų buvusi gaminta toli nuo Lietuvos ir tokių žmonių, kurie labai mažai ką apie jų žinoję. Nurodinėja, kad tada žemėlapiai būdavę kopijuojami ranka. Tad įsiveldavę klaidų. Nauji kopijuotojai kopijas darydavę dažnai ne iš originalų. Tad klaidų skaičius augęs ir augęs.

Vis tai įdomios mokslinės informacijos. Po poros skilčių tokių išvedžiojimų autorius pareiškia grįžtas prie temos, prie mano išleistojo žemėlapi.

Manasis žemėlapis priklausęs prie tos masės žemėlapių, pilnų visokiųjų iškraipymų, bet nenurodo, kas manajame žemėlapyje iškraipyta. Pirašė dar dvi skiltis, o tų iškraipymų ir nenurodė. Betgi pareiškė, kad jam rodosi, jog būsiąs atsakęs į mano statomąjį klausimą.

Galop p. šapoka rašo, kad imantis kokio nors didelio darbo visada reikėtų pirma reikalą išsiaiškinti. Girdi, reikėję kreiptis į Chicago viešąją biblioteką ar kitos bibliotekos kartografijos skyrių. Turiau pasakyti, kad tą viską dariau. Chicago viešoji biblioteka kartografijos skyriuje visai neturi, tokio žemėlapi. Nei viena iš kitų Chicago bibliotekų neturi nei mano perspausdintojo žemėlapi, nei

atlaso su šiuo žemėlapiu. Neturi nei britų muziejus Londone. Neturi jo nei kongreso biblioteka Washingtonė. Taigi bandymai išsiaiškinti buvo daromi. Ir tai buvo daroma tokiu pat keliu, kokį mini p. šapoka.

Dabar dėl vertės perspausdintojo žemėlapi, kurį p. šapoka taip suniekina.

Prileiskime, kad iš tikrųjų Lietuva niekad — niekad nebuvo tokia, kokią jį vaizduoja šis žemėlapis. Bet faktas yra, kad visos žemės, apimanos šio žemėlapi rubežiuose vienu ar kitu laikotarpiu yra buvusios Lietuvos valstybės dalimis.

Tad tariamieji iškraipymai ir netikslumai pagrindinio senovės Lietuvos vaizdo nesuniekina. Svarbiausias čia dalykas tai Vilniaus klausimas.

Tame žemėlapyje aiškiai matosi, kad Vilnius guli toli nuo Lenkijos rubežiaus. Sis

(Daugiau 9-me pusl.)

PASIMATYKIT SU STANLEY LITVINU

APIE SAVO NAMO INSULIACIJOS PROBLEMAS. Dabar yra laikas tinkamai įrengti savo namą vasarai ir žiemai.

Mes turime išdirbtą reputaciją pilno pasirinkimo A-1 rūšies stako lentų ir namams materiolių.

CARR-MOODY LUMBER COMPANY
3039 SO. HALSTED STREET Tel.: VICTORY 2-1272
STANLEY LITVINAS, Mgr. — LIETUVIAI SALESMONAI

Country aire estates

VETS! NO MONEY DOWN

NON VETS LOW DOWN PAYMENT

THE CLARNO Existing Tri-Level design built-in oven and range, brick veneer facing, heated garage, concrete drive, terrapointe French doors, and a paneled family room. Monthly \$20,995

5 OTHER LUXURIOUS MODELS
PRICED FROM \$15,000 TO \$17,200
MONTHLY PAYMENTS—\$36.83 TO \$96.35

GAS Equipped

Country aire estates
153rd & KEDZIE AV.
FUllon 8-3330-31 • after hours FUllon 8-6768

Chicago Savings & Loan Association

SAVINGS INSURED UP TO \$10,000.00

NOW — WE PAY 4% ON ALL SAVINGS

LOANS TO YOUR SPECIFICATIONS

From 1924 to 1960
Savings for Community

Pasidėkite taupomus pinigus į bendrovę, kuri per 35 metus saugiai ir pelningai tarnauja lietuviams. Bendrovė, kuri nuo pat įsikūrimo, 1924 metų, visada išmokėjo taupytojams pilną indėlių sumą su augštu dividendu. Chicago Savings bendrovės 35 metų rekordas — iš indėlių saugumo ir našumo atžvilgiu yra aiškus įrodymas, jog bendrovės reikalai visada buvo ir yra rūpestingai ir tvarkingai vedam, vedomai taip, kad per 35 metus mūsų taupytojai visada galėjo gauti nemažiau kaip 3% ir daugiau dividendų, kada per daug, daug metų didžiama įstaigų mokojo tikiai 2% ir 2½% nuosimčius. Taigi kaip matote negalite rasti saugesnės, patogesnės ir pelningesnės įstaigos pasidėti taupinčius, nors nekurie skelbiai esą tvirtinausi ir saugiausi.

Tėvų atdai — Atidarykite sąskaitą mūsų specialiam College-Bonus taupymo skyriuje savo vaikūčiams. Atidarykite jiems duris į aukštesnį mokslą, pelningesnę ir laimingesnę ateitį. Šis skyrius moka ekstra augštus dividendus. Metinės laimėjimų dovanos, metinės varduvų dovanėlės ir kiti to skyriaus taupymo vaikams ir jaunuoliams siurpryzai. Dėl pilnesnių informacijų matykite mus. Turias \$37,000,000.00.

CHICAGO SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION
6245 SO. WESTERN AVE. CHICAGO, ILLINOIS
Tel.: GRovehill 6-7575

Atdara: Pirmadienį nuo 12 iki 8, antradienį nuo 9 iki 4, ketvirtadienį ir penktadienį nuo 9 iki 8. Trečiadienį uždaryta visą dieną, o šeštadienį nuo 9 iki 12.30 val. po pietų.